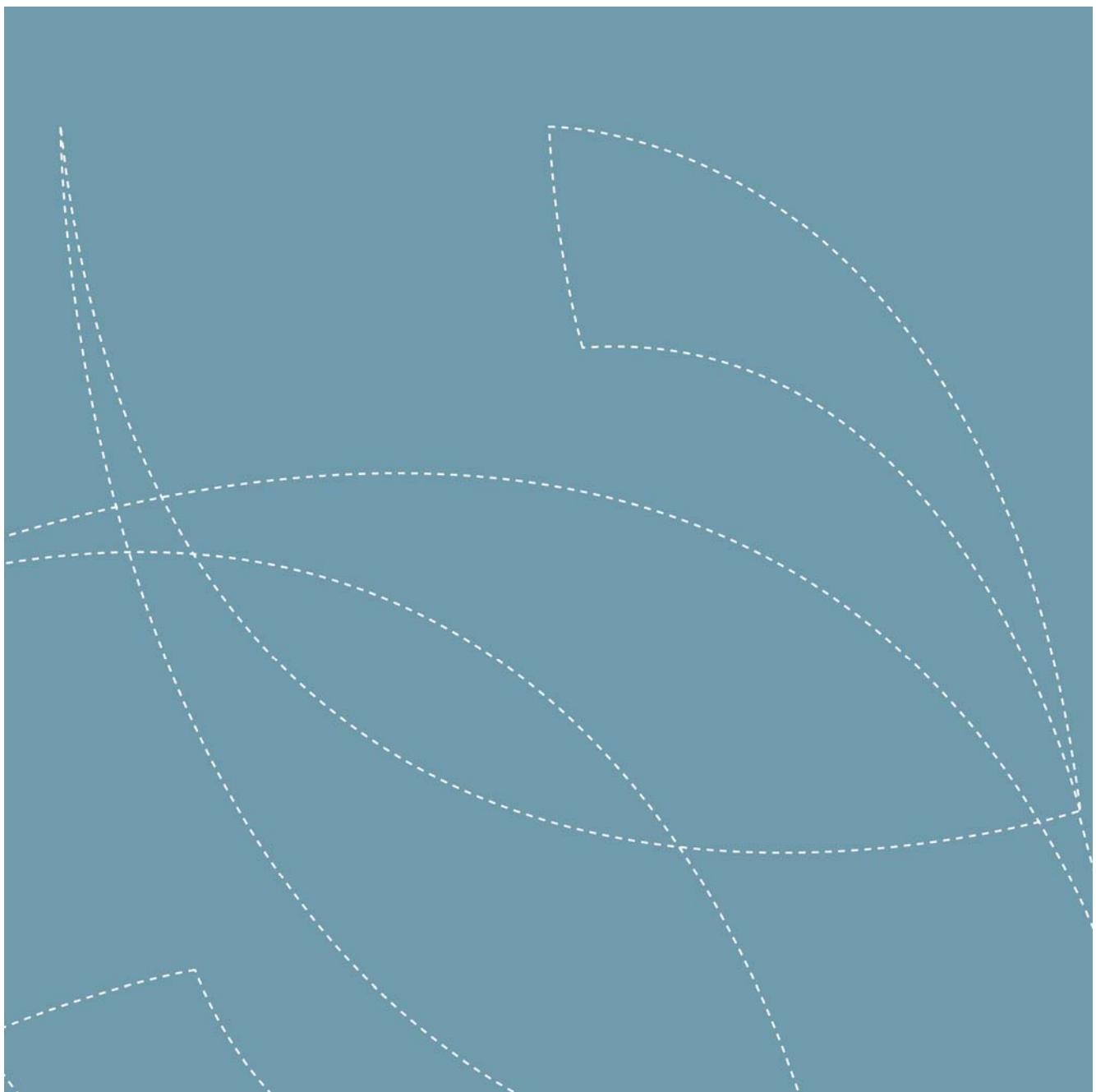

Rapport 10/2009 • Utgitt mars 2009

Fiskeindustrien i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

Endringer struktur, sysselsetting og produksjon

Bjørn Inge Bendiksen

Nofima er et næringsrettet forskningskonsern som sammen med akvakultur-, fiskeri- og matnæringen bygger kunnskap og løsninger som gir merverdi. Virksomheten er organisert i fire forretningsområder; Marin, Mat, Ingrediens og Marked, og har om lag 470 ansatte. Konsernet har hovedkontor i Tromsø og virksomhet i Ås, Stavanger, Bergen, Sunndalsøra og Averøy.

Hovedkontor Tromsø
Muninbakken 9–13
Postboks 6122
NO-9291 Tromsø
Tlf.: 77 62 90 00
Faks: 77 62 91 00
E-post: nofima@nofima.no

Internett: www.nofima.no

Nofimas samfunnsvitenskapelige forretningsområde tilbyr økonomiske analyser, perspektiv- og foresight-analyser, forbrukerforskning, markedsanalyse og strategisk rådgivning. Videre arbeides det med informasjonslogistikk og sporbarhet. I tillegg til å betjene industrien vil området jobbe tett opp mot de naturvitenskapelige forretningsområdene i Nofima.

Nofima Marked
Muninbakken 9–13
Postboks 6122
NO-9291 Tromsø
Tlf.: 77 62 90 00
Faks: 77 62 91 00
E-post: marked@nofima.no

Internett: www.nofima.no

Rapport

<i>Tittel:</i> Fiskeindustrien i Nord-Norge og Nord-Trøndelag - endringer i struktur, sysselsetting og produksjon	<i>ISBN:</i> 978-82-7251-674-0	<i>Rapportnr.:</i> 10/2009	<i>Tilgjengelighet:</i> Åpen
		<i>Dato:</i> 05.03.2009	
		<i>Antall sider og bilag:</i> 29+15	
<i>Forfatter:</i> Bjørn Inge Bendiksen		<i>Prosjektnr.:</i> 20728	
<i>Oppdragsgiver:</i> Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag	<i>Oppdragsgivers ref.:</i> Stian Jensen, fiskeri-ansvarlig i Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag.		
<i>Tre stikkord:</i> Fiskeindustri, struktur, sysselsetting			
<i>Sammendrag:</i> Denne rapporten tar for seg strukturutviklingen i fiskeindustrien i Nord-Norge og Nord-Trøndelag i perioden 1995-2007. Redusert tilgang på råstoff og mindre filetproduksjon er begge forhold som har preget utviklingen i hvitfiskindustrien det siste tiåret. Antall bedrifter dermed redusert med en tredjedel, mens antall sysselsatte nesten er halvert. Også i rekeindustrien har det vært et markert fall i antall bedrifter og sysselsatte. En kraftig økning i produksjonen i pelagisk industri har bidratt til økt sysselsetting i løpet av perioden, men dette har ikke kunnet forhindre at sysselsettingen i de tre viktige sektorene til sammen har falt fra omkring 5.200 i 1995 til om lag 2.700 i 2007. Mindre filetproduksjon har også bidratt til at produksjon av saltfisk, klippfisk og tørrfisk nå står for hovedtyngden av aktiviteten i hvitfiskindustrien i Norge.			

Innhold

1	Innledning	1
2	Strukturendringer i hvitfiskindustrien.....	3
3	Strukturendringer i filetindustrien	7
4	Strukturendringer i pelagisk konsumindustri	9
5	Strukturendringer i rekeindustrien	13
6	Endringer i industriens produksjon og produktvalg.....	15
6.1	Torsk	16
6.2	Hyse	18
6.3	Sei	20
7	Lønnsomhet i fiskeindustrien	23
8	Metodiske forhold	25
9	Referanser.....	27
10	Vedlegg - Regnskapstall for fiskeindustrien	29

1 Innledning

Norske fiskeindustri har gjennomgått store endringer de siste årene. Denne rapporten tar for seg endringer i antall bedrifter, sysselsetting og produksjon i de viktigste delene av industrien som foredlet villfanget fisk i perioden 1995 til 2007. Rapporten har særlig fokus på endringene i de fire nordligste fylkene.

Mye av tallmaterialet som presenteres er samlet inn i forbindelse med Driftsundersøkelsen i fiskeindustrien som Nofima gjennomfører. Tall for de siste to årene er oppdatert i forbindelse med arbeidet med denne rapporten.

Rapporten kartlegger innledningsvis utviklingen i antall bedrifter og antall sysselsatte i hvitfiskindustrien sett under ett og i filetindustrien. Videre presenteres utviklingen i industrien som produserer sild, lodd og makrell for konsum (pelagisk konsumindustri) og i rekeindustrien.

Vi har også forsøkt å synliggjøre de viktigste endringene i produksjonsmønster og produktsammensetning i hvitfiskindustrien i perioden.

Avslutningsvis presenteres utviklingen i industriens lønnsomhet i de ulike fylkene og innefor utvalgte sektorer.

2 Strukturendringer i hvitfiskindustrien

Bedriftene som tar imot og tilvirker hvitfisk ligger langs hele kysten av Norge. Flertallet av bedriftene og hovedtyngden av aktiviteten finner vi likevel fra Sogn og Fjordane og nordover. De siste 15 årene har omkring 98 prosent av den norske fangsten av torskefisk blitt landet nord for Hordaland hvert år.

Antall bedrifter i hvitfiskindustrien har falt nærmest kontinuerlig siden 1995. I 2007 var det nesten 120 færre bedrifter enn for tolv år siden. Dermed er en tredjedel av bedriftene blitt borte.

I absolute tall har reduksjonen vært størst i Nordland, Møre og Romsdal og Troms. Nord-Trøndelag har hatt den minste reduksjonen. De prosentvise endringene har vært størst i Troms og Sogn og Fjordane, og minst i Finnmark.

Tabell 1 Antall bedrifter i norsk hvitfiskindustri.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	44	41	129	3	147	364
1996	41	40	127	3	143	354
1997	43	37	118	3	133	334
1998	46	36	121	4	132	339
1999	41	34	116	4	128	323
2000	39	30	113	4	128	314
2001	39	27	111	4	130	311
2002	39	28	103	3	123	296
2003	35	26	98	3	118	280
2004	38	24	92	2	111	267
2005	37	24	88	2	110	261
2006	37	23	87	2	99	248
2007	37	24	85	2	98	246
1995-2007	-7	-17	-44	-1	-49	-118
1995-2007	-16 %	-41 %	-34 %	-33 %	-33 %	-32 %

De største endringene skjedde i 1996, i 1999 og i årene 2002-2003. En sterkt medvirkende årsak til frafallet i 1996 var en innstramming av kravene knyttet til anleggenes kvalitetsmessige standard, slik den er gitt i kvalitetsforskriftene. Svært mange bedrifter hadde i en årekke drevet på dispensasjon. Mange bedrifter fikk signaler om at ytterligere dispensasjon ikke ville bli gitt. 1996 var også et økonomisk vanskelig år og en rekke bedrifter fant det ikke økonomisk mulig å foreta nødvendige investeringer og valgte å legge ned.

Etter et godt år i 1998 ble de norske kvotene på torsk og hyse redusert med henholdsvis 25 og 35 prosent i 1999. Samtidig ble landingene av fersk torsk og hyse fra russiske trålere til industrien i Nord-Norge også kraftig redusert. Dette rammet særlig filetindustrien. Filetindustrien opplevde også økt konkurranse og prispress på sine tradisjonelle produkter fra filet produsert i Kina. Dette året økte importen av fryst filet fra Kina til EU med vel 50 prosent, til 74 tusen tonn. Det tilsvarte den samlede eksporten av filet av hvitfisk fra Norge samme år.

Norsk rentepolitikk utløste i 2002 en markert styrking av den norske kronen, noe som bidro til svekket lønnsomhet både blant fiskere og fiskeindustrien både dette året og det påfølgende. Mange selskaper fikk store økonomiske problemer og i løpet av de neste to årene gikk hver tiende bedrift i hvitfiskindustrien konkurs.

Tabell 2 Antall sysselsatte i norsk hvitfiskindustri.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	2183	847	1540	65	2035	6670
1996	1781	857	1522	65	1836	6061
1997	2009	858	1630	57	1817	6371
1998	1965	870	1619	66	1757	6277
1999	1744	742	1437	60	1671	5654
2000	1593	646	1303	59	1573	5174
2001	1433	612	1265	52	1585	4947
2002	1328	565	1067	46	1488	4494
2003	1050	502	1060	53	1375	4040
2004	972	440	1034	50	1341	3837
2005	878	386	986	51	1226	3527
2006	838	413	966	55	1183	3455
2007	821	386	972	48	1227	3454
1995-2007	-1362	-461	-568	-17	-808	-3216
1995-2007	-62 %	-54 %	-37 %	-26 %	-40 %	-48 %

Mens antall bedrifter ble redusert med en tredjedel i perioden ble antall sysselsatte nesten halvert. Omkring 3.200 færre var sysselsatt i hvitfiskindustrien i 2007 sammenlignet med i 1995.

Både i absolutte tall og prosentvis har endringene vært størst i Finnmark. Her falt antall sysselsatte med nesten 1.400 fra 1995 til 2007, noe som var en reduksjon på over 60 prosent. I Nordland var reduksjonen i antall sysselsatte større enn i Troms, men prosentvis var likevel tilbakegangen i Troms større.

Den sterke reduksjonen i Troms og Finnmark har særlig sammenheng med at antall bedrifter i filetindustrien er blitt færre og at de gjenværende i gjennomsnitt sysselsetter færre enn tidligere.

Innad i fylkene har det også vært store variasjoner og enkelte kommuner har mistet svært mange arbeidsplasser. Et eksempel er Vardø, som etter Båtsfjord var den kommunen i Finnmark som hadde flest sysselsatte i fiskeindustrien i 1995. I 2007 var antallet sysselsatte redusert med 95 prosent, sammenlignet med 12 år tidligere.

I Nordland har den største reduksjonen vært i kommunene Bø og Øksnes. Også her er det nedbygging av filetindustrien som har bidratt mest til denne utviklingen.

En del av bedriftene i hvitfiskeindustrien har også aktivitet utover mottak og foredling av hvitfisk. I de fire nordligste fylkene er det slakting av laks eller mottak av sild og lodde som er mest vanlige i kombinasjon med foredling av hvitfisk. Ved siden av 2.200 sysselsatte i produksjonen av hvitfisk i 2007 hadde de samme bedriftene vel 360 sysselsatte knyttet til annen produksjon.

Fallet i antall bedrifter og sysselsatte stoppet for en stor del opp i 2007. En av forklaringene er at 2006 ble et av de bedre årene på lenge med hensyn på lønnsomhet i hvitfiskindustrien. I tillegg har det skjedd en betydelig eiermessig konsolidering de siste årene, dels gjennom ordinære oppkjøp av selskaper og dels gjennom oppkjøp av anlegg til bedrifter som har gått konkurs. Slik har industrien både blitt tilført ny kapital og driften har blitt opprettholdt i bedrifter som ellers sto i fare for å bli avviklet.

Totalt var det i 1995 anslagsvis 14.000 personer sysselsatt i fiskeindustrien. Vårt anslag er noe høyere enn daværende struktur- og arbeidstakerstatistikk fra Statistisk Sentralbyrå oppga. Tallet fremkommer når vi tar hensyn til systematiske forskjeller mellom tre ulike offisielle statistikker¹ fra Statistisk Sentralbyrå i årene 2000 og 2001, samt bedriftsdata innsamlet i forbindelse med Driftsundersøkelsen i fiskeindustrien. Hvitfiskindustrien sto i 1995 for rundt 47 prosent av sysselsettingen i norsk fiskeindustri. I 2007 var den samlede sysselsettingen falt til omkring 10.400, der 33 prosent var sysselsatt i hvitfiskindustrien.

Endringene i antallet bedrifter og sysselsatte betyr at antall sysselsatte i gjennomsnittsbedriften har gått ned. I 1995 hadde bedriftene i gjennomsnitt rundt 18 sysselsatte. Dette tallet var falt til 14 i 2007. For de fire nordligste fylkene sett under ett falt gjennomsnittet fra 21 til 15.

Årsakene til at bedriftene i gjennomsnitt sysselsetter færre er flere. De fleste bedriftene har i denne perioden gjennomført investeringer for å automatisere og effektivisere produksjonen. Det har ført til at omfanget av manuelle operasjoner er blitt mindre. Samme type produksjon krever dermed mindre arbeidskraft enn tidligere. Svak lønnsomhet i arbeidskraftintensiv produksjon, som i filetindustrien, har ført til færre filetbedrifter. Dette har også påvirket gjennomsnittsstørrelsen.

Et forhold det er vanskelig å tallfeste effekten av er tjenesteutsetting, det vil si at bedriftene kjøper tjenester i stedet for at egne ansatte utfører disse oppgavene. Typiske tjenester det er vanlig å kjøpe i de fleste bransjer er renhold, teknisk vedlikehold og regnskap. Det gjelder trolig også i fiskeindustrien, uten at vi har undresøkt dette nærmere. I den grad dette har blitt vanligere, er også dette forhold som kan ha forsterket reduksjonen i sysselsetting i fiskeindustrien.

I Tabell 3 har vi gruppert bedriftene etter antall sysselsatte. Tabellen viser at det er blant de største og minste bedriftene reduksjonen i antall har vært relativt størst.

Tabell 3 Antall bedrifter i hvitfiskindustrien i de fire nordligste fylkene etter antall sysselsatte i bedriften.

Sysselsatte	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2007	1995-2007	1995-2007 %
1-4	76	73	75	58	52	50	44	-32	-42 %
5-9	48	33	35	48	37	34	34	-14	-29 %
10-19	38	34	28	27	39	38	39	1	3 %
20-49	33	39	37	31	24	19	23	-10	-30 %
50 og mer	22	22	20	17	10	10	8	-14	-64 %
Totalt	217	201	195	181	162	151	148	-69	-32 %

¹ Registerbasert sysselsettingsstatistikk, arbeidstakerstatistikk og strukturstatistikk.

3 Strukturendringer i filetindustrien

Antall bedrifter i den tradisjonelle filetindustrien har minket kraftig de siste tolv årene. Svak lønnsomhet over mange år og redusert tilgang på råstoff førte til at antall bedrifter ble redusert fra 35 i 1995 til 12 i 2007. I Nord-Norge ble antallet redusert fra 32 til 10. I den ene bedriften i Troms er filetproduksjon heller ikke lengre viktigste aktivitet.

De største endringene har skjedd i Finnmark, der 13 bedrifter har lagt ned eller har lagt om sin produksjon til andre anvendelser siden 1995.

Utviklingen har ført til at Aker Seafoods med sine syv fabrikker i Nordland og Finnmark er blitt den absolutt største aktøren i norsk filetindustri.

Færre fabrikker og mindre aktivitet viser seg også i tallene for norsk eksport av filet av hvitfisk. Våre beregninger viser at eksporten av filet fra filetindustrien og andre landbaserte fiskeindustribedrifter falt fra omkring 70 tusen tonn (produktvekt) i 1996 til anslagsvis 22 tusen tonn i 2007. Det tilsvarer en reduksjon på vel 70 prosent.

Samtidig har produktsammensetningen endret seg betydelig. Ferske utskårne fileter fra tykkfisken (loins) er blitt det produktet som nå bærer lønnsomheten i norsk filetproduksjon. Fram til 2001/2002 var frysste filetprodukter i ulike tradisjonelle varianter det viktigste produktet.

Tabell 4 Antall bedrifter i norsk filetindustri.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	19	6	7		3	35
1996	14	6	7		3	30
1997	16	6	7		4	33
1998	17	6	6		4	33
1999	16	4	6		4	30
2000	15	3	6		4	28
2001	12	3	6		3	24
2002	11	3	5		3	22
2003	8	2	5		3	18
2004	8	1	5		3	17
2005	7	1	4		2	14
2006	7	1	3		2	13
2007	6	1	3		2	12
1995-2007	-13	-5	-4		-1	-23
1995-2007	-68 %	-83 %	-57 %		-33 %	-66 %

Med færre bedrifter og mindre produksjon har også sysselsettingen blitt kraftig redusert. Antall sysselsatte i filetindustrien var i 2007 under 900, noe var en fjerdedel av nivået i 1995. Den kraftige nedbemanningen har også en viss sammenheng med automatisering, effektivisering og nedskalering av produksjonen i de gjenværende filetbedriftene det siste tiåret.

Både i Troms og Finnmark ble sysselsettingen i den tradisjonelle filetindustrien redusert med rundt 80 prosent i løpet av perioden.

Tabell 5 Antall sysselsatte i filetindustrien.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	1923	333	723		300	3279
1996	1392	329	742		285	2748
1997	1581	333	847		281	3042
1998	1506	330	771		313	2920
1999	1358	225	676		303	2562
2000	1236	180	575		281	2272
2001	1076	175	554		259	2064
2002	1017	150	370		246	1783
2003	770	100	381		226	1477
2004	641	70	394		192	1297
2005	552	57	342		141	1092
2006	483	55	298		122	958
2007	397	53	272		142	864
1995-2007	-1526	-280	-451		-158	-2415
1995-2007	-79 %	-84 %	-62 %		-53 %	-74 %

Endringene har også ført til at filetindustrienes betydning i sysselsettingssammenheng er blitt mindre. Mens filetindustrien sto for 50 prosent av sysselsettingen i hvitfiskindustrien i 1995, var andelen i 2007 falt til vel 25 prosent.

En del av de tidligere filetbedriftene har lagt om produksjonen til kombinasjoner av fersk filet, saltfisk, tørrfisk og ferskpakkning av sløyd fisk. Fra Finnmark til Rogaland finner vi i dag rundt 15 bedrifter i tillegg til den øvrige filetindustrien som også produserer fersk filet av et visst omfang. I nesten alle disse bedriftene er filet likevel ikke hovedproduktet. Totalt sysselsetter disse bedriftene mellom 250 og 300 personer.

4 Strukturendringer i pelagisk konsumindustri

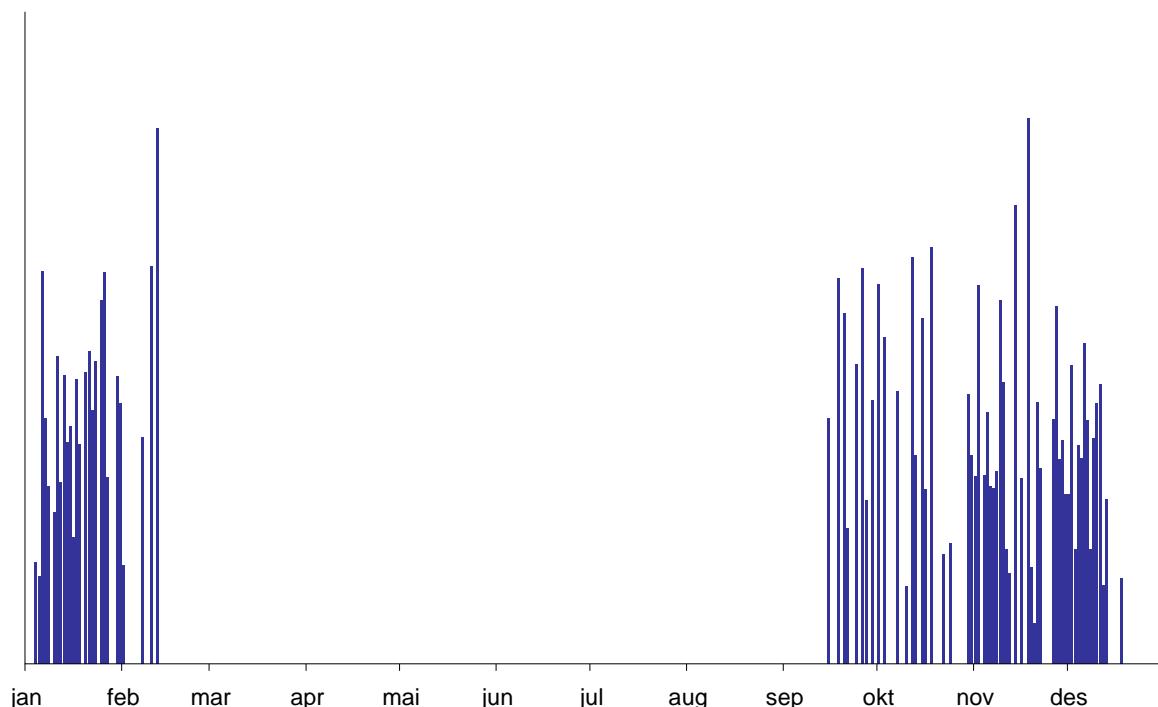
Produksjonen av sild, lodd og makrell har gjennomgått store endringene de siste tiårene. Mens det meste gikk til mel og olje så sent som på midten av 1980-tallet, går det aller meste av sild og makrell i dag til konsumproduksjon. Også lodd har i dag en betydelig konsumandel. Det har lagt grunnlaget for sterkt vekst i pelagisk konsumindustri og en stor økning av verdien på både sild, lodd og makrell.

Økte kvoter på sild har ført til at industrien som driver konsumproduksjon har økt sin aktivitet betydelig i løpet av de siste femten årene. Spesielt gjelder dette bedriftene i Nord-Norge.

Mens produsert kvarntum i norsk hvitfisknæring ble redusert med 20 prosent fra 1995 til 2007, økte produksjonen i pelagisk konsumindustri med over 40 prosent i samme periode. I de fire nordligste fylkene var produksjonen i 2007 fem ganger større enn i 1995.

Med den økte aktiviteten sto bedriftene i nord for 34 prosent av produksjonen i 2007 mot under 10 prosent i 1995.

Bedriftene har likevel ikke blitt flere. Antallet som kjøpte mer enn 100 tonn råstoff årlig ble i denne perioden redusert fra 20 til 17 i de nordligste fylkene. At utviklingen har gått mot færre anlegg har flere årsaker. Analyser vi har gjennomført har vist klare økonomiske stordriftfordeler i denne type produksjonen. Et annet forhold er at med økt gjennomsnittlig lastekapasitet i ringnotflåten har behovet for større mottaks- og produksjonskapasitet i den enkelte bedrift også økt. De nødvendige investeringene må samtidig kunne forsvarer med produksjon kun 120-140 dager i året, noe figuren under illustrerer.

Figur 1 Daglig landet mengde råstoff til en større pelagisk konsumbedrift i Nord-Norge i 2007.

Våre estimer viser at selv ikke under sesongen lå kapasitetsutnyttelsen i produksjon på mer enn rundt 60-70 prosent i gjennomsnittet av bedriftene i 2007.

Mens det største anlegget produserte under 20 tusen tonn råstoff i 1995, var kvantumet økt til over 40 tusen tonn i 2007. Til sammen var det ni bedrifter i de fire nordligste fylkene som produserte mer enn 10 tusen tonn i 2007. I sør var det tilsvarende antallet 22.

Tabell 6 Antall bedrifter i norsk pelagisk konsumindustri.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995		4	15	1	50	70
1996		8	16	1	45	70
1997		7	13	1	47	68
1998		5	14	1	46	66
1999	4	6	15	1	43	69
2000	9	6	13	1	46	75
2001	10	6	16	1	43	76
2002	8	6	14		45	73
2003	4	5	10	1	37	57
2004		6	11	1	37	55
2005		6	13	1	39	59
2006		5	12	1	39	57
2007		5	11	1	38	55
1995-2007		1	-4		-12	-15

Finnmark hadde under fisket etter lodde i Barentshavet, som pågikk i årene 1999 til 2003, opptil 10 bedrifter som kjøpte lodde til konsumproduksjon. Tre-fire av disse bedriftene hadde produksjon av lodde som eneste aktivitet. Stopp i dette loddefisket førte til at pelagisk produksjon i Finnmark opphørte.

Tabell 7 Antall årsverk i norsk pelagisk konsumindustri.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Totalt
1995		8	137		145
1996		21	204		225
1997		34	197		231
1998		20	189		209
1999	21	56	202		279
2000	69	83	204		356
2001	134	78	257		469
2002	108	73	225		406
2003	20	73	212	3	308
2004		66	220	3	289
2005		72	247	5	324
2006		62	271	5	338
2007		62	262	7	331

Som vist i Figur 1 er det store deler av året at industrien i Nord-Norge ikke har drift. Den ekstreme sesongprofilen i driften betyr også at bedriftene er sterkt avhengig av sesongarbeidskraft. Det betyr at antall sysselsatte kan variere fra fire-fem til 50-60 over året i en typisk bedrift. Å telle antall sysselsatte gitt ett slikt forløp er problematisk. Vi har derfor forsøkt å estimere antall årsverk utført i bedriftene. Dette tallet lå i 2007 på rundt 330, og har minket noe siden loddefisket i Barentshavet stoppet i 2003.

5 Strukturendringer i rekeindustrien

Produksjon av pilledre fryste reker var på 1980 og 1990-tallet en betydelig industri i Troms og Finnmark. Rundt 1985 var det 26 fabrikker i drift, som til sammen sysselsatte nærmere 1.500 personer. Svak økonomi og redusert tilgang på råstoff førte senere til et betydelig frafall av bedrifter og færre sysselsatte. På begynnelsen av 1990-tallet førte bruk av ny teknologi til at behovet for antall operatører i produksjonen også ble redusert. Som følge av sterkt konkurrans fra Island, Grønland og Canada, og tollbarrierer som møter eksporten av norske reker til EU, ble lønnsomheten i rekeindustrien sterkt svekket rundt år 2000. Svak lønnsomhet i rekefisket og en halvering av fangstene av reker i Barentshavet fra 2000 til 2006 har også vært en medvirkende årsak til utviklingen på landsiden.

I dag er det tre rekebedrifter igjen i Troms og siden 2004 har det ikke vært produksjon av reke i Finnmark. I tillegg finner vi en bedrift i Nordland som har eksistert siden 1970-tallet og som kun håndpiller reker.

Mens antall bedrifter er redusert fra 14 til fire siden 1995, er sysselsettingen redusert fra over 400 til litt over 100.

Tabell 8 Antall bedrifter og sysselsatte i rekeindustrien i Nord-Norge.

	Finnmark		Troms		Nordland		Totalt	
	Bedrifter	Sysselsatte	Bedrifter	Sysselsatte	Bedrifter	Sysselsatte	Bedrifter	Sysselsatte
1995	5	118	8	280	1	7	14	405
1996	5	100	8	309	1	7	14	416
1997	2	67	8	360	1	7	11	434
1998	2	70	8	338	1	8	11	416
1999	2	63	8	315	1	9	11	387
2000	2	68	8	320	1	9	11	397
2001	2	89	7	337	1	10	10	436
2002	1	40	7	313	1	10	9	363
2003			6	252	1	10	7	262
2004	1	5	6	274	1	10	8	289
2005			6	262	1	10	7	272
2006			4	195	1	10	5	205
2007			3	108	1	10	4	118

Økte fangster av reker i Barentshavet ga økt produksjon og eksport av pilledre reker fra 1994 til 2000, og bidro til å opprettholde sysselsettingen i denne perioden selv om antall bedrifter ble færre. Fra 2001 til 2007 ble imidlertid produksjonen av pilledre reker i Nord-Norge mer enn halvert, mens antall sysselsatte falt med vel 70 prosent.

6 Endringer i industriens produksjon og produktvalg

Endringene i industrienstruktur og råstofftilførsel har også ført til at produksjon i norsk fiskeindustri har endret seg mye de siste tolv årene. Utviklingen vi har sett har mange årsaker. Tilbud og etterspørsel i markedene for sjømat er i stadig endring, noe som skaper både utfordringer og muligheter for aktørene.

Konkurranse fra andre hvitfiskarter, som alaska pollock og pangasius, har skapt en helt ny konkurransesituasjon i mange av markedene som har vært viktige for norske aktører. Det samme har utviklingen i land som Kina, der rimelig arbeidskraft har lagt grunnlaget for en fiskeindustri som har overtatt mye av foredlingen som tidligere fant sted i Europa og USA.

Konkuransen fra rimeligere arter og fra produkter produsert i lavkostland har gjort det enda vanskeligere å skape lønnsomhet i det som i noen tiår var ett av de største produktene i norsk fiskeindustri – fryst filet av hvitfisk. Det har ført til mindre produksjon av filet, men også en omlegging til eksport av fersk filet. I dette markedet har konkuransen fra "nye" arter og produksjon i lavkostland til nå har vært mindre, og dermed prisene høyere.

En direkte konsekvens av at det er blitt mindre filetproduksjon i Norge har vært at tradisjonelle produkter som saltfisk, klippfisk og tørrfisk har fått større betydning igjen. Mest påtakelig er dette for sei. Som filet var sei det produktet som kanskje først ble rammet av konkuransen fra alaska pollock.

Vi skal i det følgende se nærmere på hvordan produktsetningen i hvitfisknæringen har endret seg de siste tolv årene for torsk, hyse og sei. I dette bildet er det vanskelig å isolere industrien i de fire nordligste fylkene fra resten landet. Årsaken til dette er mangel på tilstrekkelig statistikk. Det kompliserer også bildet at det skjer en arbeidsdeling mellom industrien i de ulike landsdelene innenfor enkelte produktgrupper. Et eksempel er produksjonen av klippfisk av sei, der svært mye av seien produseres fram til saltfisk i Nord-Norge, mens det meste tørkes til klippfisk på Vestlandet.

Tabell 9 Andel av eksportert mengde etter opprinnelsesfylke i 2008 for utvalgte produkter.

	Klippfisk torsk	Klippfisk sei	Saltfisk torsk	Saltfilet torsk	Fersk filet torsk
Finnmark	0 %	0 %	19 %	2 %	69 %
Troms	1 %	0 %	42 %	9 %	1 %
Nordland			16 %		13 %
Møre og Romsdal	97 %	98 %	20 %	81 %	6 %
Andre fylker eller flere fylker	2 %	2 %	3 %	7 %	12 %

Tabell 9 viser at fremdeles blir nesten all klippfisk produsert i Møre og Romsdal, selv om det var produksjon i både Troms og Finnmark i 2008. Fremdeles er Troms det største fylket på produksjon og eksport av saltet torsk, mens det meste av den ferske fileten av torsk som eksporteres produseres i Finnmark.

Strukturtrekkene med saltfisk-, tørrfisk- og filetproduksjon i nord og klippfisk og saltfiskproduksjon i sør har således ikke endret seg mye det siste tiåret.

Vi har i det følgende forsøkt å få frem de langsiktige trekkene i industriens anvendelse av råstoffet den kjøper. Samtidig har vi inkludert produksjon som skjer ombord i havfiskeflåten for også å få fram utviklingen mellom ombordproduksjon, eksport av ombordfryst råstoff og tilvirking på land. Både for torsk, hyse og sei blir en vesentlig del av råstoffet fryst inn eller

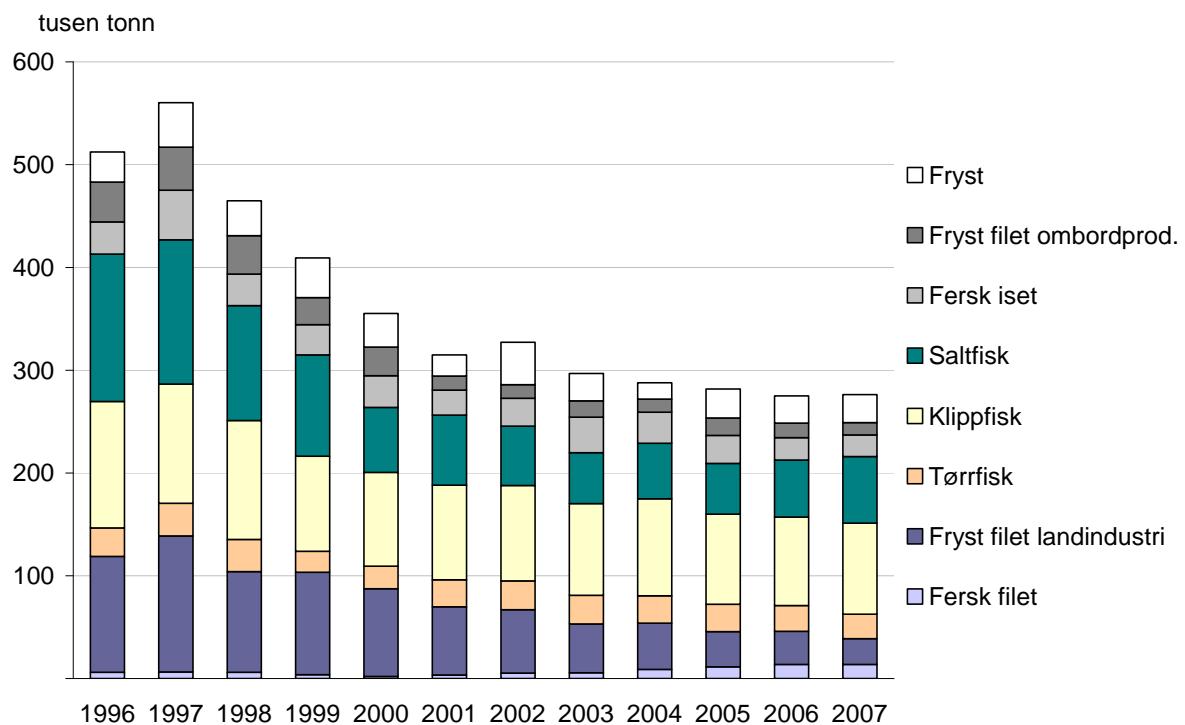
produsert til fryst filet om bord i havfiskeflåten for eksport. For hyse og sei illustrerer utviklingen de utfordringene landindustrien har i å skape lønnsomhet i produksjonen av dette råstoffet.

Som metode har vi brukt norsk eksportstatistikk og regnet eksportkvantumet tilbake til råstoffkvantum. Vi har korrigert tallene for import av fryst filet fra utenlandske fartøy som for en stor del blir reeksportert. Metoden har svakheter. Disse er omtalt nærmere både i neste kapittel og i kapittel 8.

6.1 Torsk

Med endringer i industristrukturen, råstofftilførsel og konkurranseevne har industriens produksjon endret seg mye de siste tolv årene.

I 1996 og 1997 ble det eksportert tilvirket torsk produsert av norsk industri tilsvarende 415-430 tusen tonn råstoff. Mengden avtok etter dette kraftig, og tilsvarte i 2007 rundt 215 tusen tonn råstoff. I tillegg kommer fisk produsert om bord i havfiskeflåten som for det meste eksporteres direkte.

Figur 2 Samlet norsk eksport av ulike fiskeprodukter av torsk omregnet til råstoffvekt (rund levende vekt).

For å gi et bilde av endringer i anvendelsen av råstoff og produksjonsmønster i industrien over tid, har vi tatt utgangspunkt i eksportkvantumet av torsk og regnet dette tilbake til råstoffvekt. Regnestykket vil på ingen måte gi et helt nøyaktig bilde av råstoffanvendelsen i industrien. Dels skyldes dette at omregningsfaktorene aldri vil være helt korrekte, dels at det ikke lar seg korrigere helt for import av råstoff og dels at vi her ikke tar hensyn til konsumet i Norge. Norske husholdningers kjøp av torskeprodukter er anslått til vel 12.000 tonn (produktvekt) årlig, der filetprodukter står for vel en tredjedel. Mellom 40 og 60 prosent av dette kvantumet av fryst filet antas imidlertid å dekkes av importert filet produsert i Kina, Danmark, Sverige, Frankrike og Thailand. I tillegg til husholdningenes konsum kommer et

sted mellom 3.000 og 4.000 tonn torskeprodukter som omsettes gjennom norske storhusholdninger.

Når vi tar hensyn til norske husholdningers kjøp, og korrigerer for import av filet, har vi estimert at det i 2005 ble anvendt 20-25 prosent mer til filetproduksjon i norske bedrifter enn det som fremkommer i vår oversikt. Hvor stor andel av dette som produseres i den tradisjonelle filetindustrien er vanskelig å avgjøre. Også andre bedrifter i hvitfiskindustrien produserer filet i begrenset omfang beregnet for det lokalet markedet. Det samme gjør en del fiskegrossister og fiskehandlere.

Også produksjonen av de øvrige produktkategoriene vil være noe større enn det som fremkommer av tallene basert på eksportstatistikken, uten at vi her vil prøve å tallfeste dette.

Likevel mener vi utviklingen i eksportkvantumet og omregningen tilbake til råstoffkvantum viser viktige trekk i endringene som har skjedd i industrien det siste tiåret.

I det store bildet er det særlig den økende betydningen konvensjonelle produkter som tørrfisk, saltfisk og klippfisk har fått, som viser hvordan hvitfiskindustriens produksjon har forandret seg.

Selv om produksjon og eksport av tørrfisk har gått noe tilbake, har andel av anvendt torskeråstoff i industrien som går til henging økt fra 6-7 prosent i 1996 til 10-11 prosent i 2007.

Også mengden råstoff som går til produksjon og eksport av klippfisk har falt, men klippfiskens betydning har økt. Ser vi bort fra ombordfryst torsk og ombordprodusert torskefilet som går rett til eksport, gikk rundt 37 prosent av all torsk landet til industrien til klippfiskproduksjon i årene 2005-2007. Tilsvarende andel var under 30 prosent i årene før 2000.

Samtidig ble eksporten av saltfisk og saltfilet kraftig redusert fram til og med 2005. De to siste årene har derimot eksporten økt noe.

Når vi er saltfisk og klippfisk under ett går om lag 65 prosent av torskeråstoffet som landes til industrien i dag til salting. Denne andelen lå på mellom 52 og 60 prosent fram til 2001. I disse beregningene har vi også forsøkt å ta hensyn til at selve produksjonsprosessen for saltfisk og klippfisk har endret i løpet av de siste tolv årene. Vår kunnskap om status i industrien tilsier at råstoffutbyttet i produksjon av klippfisk og saltfisk er langt høyere i dag enn tidligere. Årsaken er både utviklingen i saltemetoder og at klippfisken tørkes mindre enn tidligere. Undersøkelser forskere i Nofima har gjort viser samtidig at det er stor spredning i råstoffutbytte mellom bedriftene, noe som også gjør at våre beregninger er befeftet med usikkerhet.

Som tallene viser er det særlig fiskeindustriens produksjon av fryst filet som har gått tilbake. Selv om produksjon og eksport av fersk torskefilet har økt markant siden 2001, er industrien samlede filetproduksjon av torsk redusert med omkring to tredjedeler siden 1996.

Om lag 10 prosent av torskekvantumet eksporteres i dag som ubearbeidet fryst råstoff. Andelen av råstoff som landes fryst i Norge er høyere, men mye av dette går til produksjon av saltfisk og klippfisk innenlands. I tillegg importeres det fryst råstoff til denne produksjonen. Norsk industris samlede anvendelse av fryst råstoff har ligget på rundt 60 tusen tonn (omregnet til levende vekt) årlig siden 2002. Det meste av dette går sannsynligvis til produksjon av klippfisk. Det betyr at 60-70 prosent av klippfiskproduksjonen av torsk er basert på frosset råstoff. De siste årene har klippfiskprodusentene på Vestlandet likevel økt

sin tilstedeværelse i Nord-Norge gjennom oppkjøp eller etablering av bedrifter for produksjon av saltfisk til egen produksjon.

Mens den norske havfiskeflåtens landinger av fryst råstoff har økt har fabrikkrålerflåtens produksjon av fryst filet blitt stadig mindre. Sammenlignet med utviklingen i fiskeindustrien på land har reduksjonen i produksjonen ombord vært enda større.

Tabell 10 Sammensetning av norsk eksport av torsk omregnet til andel av anvendt råstoffvolum.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Frust	6 %	8 %	7 %	9 %	9 %	7 %	13 %	9 %	6 %	10 %	10 %	10 %
Frust filet ombordprodusert	8 %	7 %	8 %	6 %	8 %	4 %	4 %	5 %	4 %	6 %	5 %	4 %
Fersk iset	6 %	9 %	7 %	7 %	9 %	8 %	8 %	12 %	10 %	10 %	8 %	8 %
Fersk filet	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	2 %	2 %	3 %	4 %	5 %	5 %
Fryst filet landprodusert	22 %	24 %	21 %	24 %	24 %	21 %	19 %	16 %	16 %	12 %	12 %	9 %
Saltfilet	2 %	3 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	2 %	2 %
Tørrfisk	5 %	6 %	7 %	5 %	6 %	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %
Klippfisk	24 %	21 %	25 %	23 %	26 %	29 %	28 %	30 %	33 %	31 %	31 %	32 %
Saltfisk	26 %	22 %	22 %	23 %	16 %	20 %	17 %	15 %	18 %	17 %	18 %	21 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Den norske eksporten av fersk iset torsk er i dag i all hovedsak fanget av norske fartøy, i motsetning til begynnelsen av perioden da mye også var fisk landet av russiske fartøy. Andelen som blir eksportert har likevel vært forholdsvis stabil gjennom hele perioden.

Sen samlede eksporten av utilvirket torsk har variert mellom 45 og 91 tusen tonn i levende vekt det siste tiåret. Størst var kvantumet i 1997 og lavest i 2001. Norsk industri importerte samtidig betydelige mengder utilvirket torsk i denne perioden. I årene 1995-1997 tilsvarte importen rundt 150 tusen torsk omregnet til levende vekt.

Med endringene i russisk flåte og landingsmønster falt dette kvantumet, men fram til og med 2004 var fortsatt importen av utilvirket torsk større enn tilsvarende eksport. Importen dreide samtidig fra fersk til fryst råstoff. Fryst råstoff har de siste årene utgjort 95 prosent av importkvantumet.

6.2 Hyse

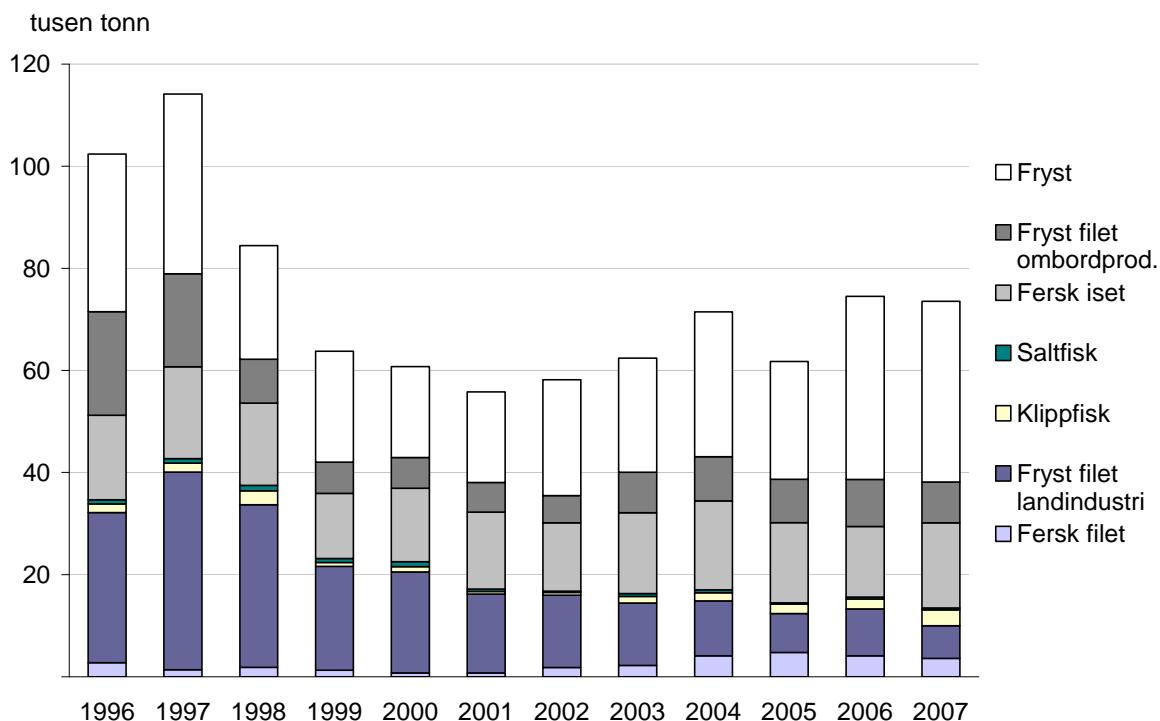
Mens det er store markeder for saltfisk, klippfisk og tørrfisk av torsk er det i liten grad tilfelle for hyse. Hysa har derfor tradisjonelt gått til produksjon av filet, der de viktigste markedene har vært i Storbritannia og på østkysten av USA.

Samtidig er hyse et krevende råstoff å anvende i filetproduksjonen. Hysa tåler lite belastning under fangst og fangstbehandling før maskinell filetering blir vanskelig og produksjon direkte ulønnsom.

Svak lønnsomhet i filetproduksjon av hyse spesielt og i filetindustrien generelt har også ført til at en økende andel av norsk hyse har blitt eksportert uforedlet.

I dag blir vel 70 prosent av hysa eksportert utilvirket, enten som ombordfryst eller iset fisk. Denne andelen var rundt 45 prosent i 1996.

Av den ferske hysa som landes til industrien på land blir i dag over 50 prosent eksportert fersk iset. Denne andelen var under 30 prosent i 1996. Det innebærer også at filetproduksjonen av hyse på land er redusert med vel 70 prosent siden da.

Figur 3 Samlet norsk eksport av ulike fiskeprodukter av hyse omregnet til råstoffvekt (rund levende vekt).

Tabell 11 Sammensetning av norsk eksport av hyse omregnet til andel av anvendt råstoffvolum.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Fryst	30 %	31 %	26 %	34 %	29 %	32 %	39 %	36 %	39 %	37 %	48 %	48 %
Fryst filet ombordprodusert	20 %	16 %	10 %	10 %	10 %	10 %	9 %	13 %	12 %	14 %	12 %	11 %
Fersk iset	16 %	16 %	19 %	20 %	24 %	27 %	23 %	25 %	24 %	25 %	19 %	23 %
Fersk filet	3 %	1 %	2 %	2 %	1 %	1 %	3 %	4 %	6 %	8 %	6 %	5 %
Fryst filet landprodusert	29 %	34 %	38 %	32 %	32 %	28 %	24 %	19 %	15 %	12 %	12 %	9 %
Tørrfisk	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %
Klippfisk	2 %	2 %	3 %	1 %	2 %	1 %	1 %	2 %	2 %	3 %	3 %	4 %
Saltfisk	1 %	1 %	1 %	1 %	2 %	1 %	0 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

6.3 Sei

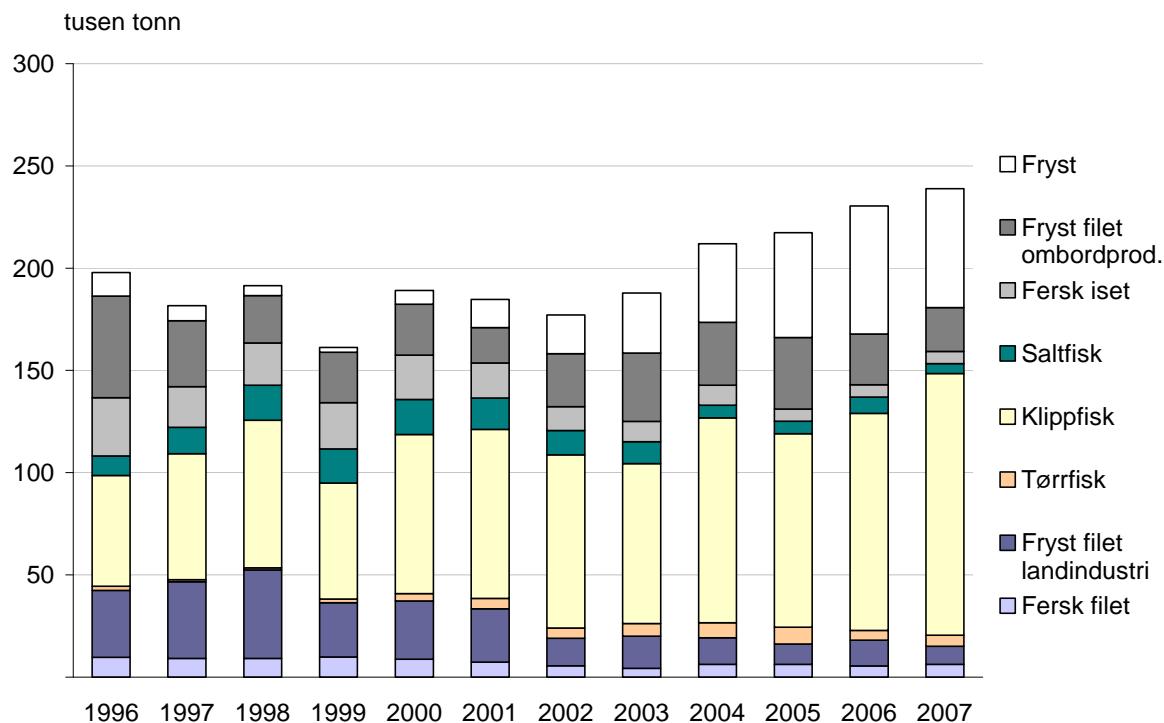
Sei er den bunnfiskarten norske fiskere har hatt størst kvote på de siste årene. Kvotene av sei i Nordsjøen og nord for 62°N lå til sammen på mellom 240 og 270 tusen tonn i årene 2004-2007.

Norske fiskebåter har enkelte år landet betydelige mengder sei direkte i Danmark og i Murmansk. Samtidig har det under notfisket også vært vanlig at fiskesalgsdagene har inngått avtaler om levering til norske fabrikkskip eller med aktører som engasjerer russiske fabrikkskip for håvning av sei i norske farvann.

Dette kvantumet må trekkes fra eksporten hvis vi ønsker en mest mulig korrekt oversikt over varestrømmen gjennom industrien. Enkelte år er det vanskelig å finne igjen dette kquantumet i norsk eksportstatistikk. Det er således avvik mellom det fiskesalgsdagene rapporterer som håvet til utenlandske fabrikkskip og direkteleanding i utenlandsk havn, og det kquantumet som fremkommer som utført i eksportstatistikken.

For eksempel håvet russiske fabrikkskip omlag 10.600 tonn sei i 2004, samtidig som det ble landet 2.700 tonn av norske fartøy i Murmansk. Det meste av dette kquantumet blir imidlertid ikke registrert utført som fersk sei. Utførselen av fersk sei til Russland ble i 2004 registrert å være 4.200 tonn. Forklaringen er trolig at det resterende kquantumet er registrert utført som fryst sei, etter som seien er blitt fryst inn ombord på de russiske fartøyene før utførsel.

Eksportkquantumet av fryst sei vil således kunne inneholde både fisk fryst ombord i norske fartøy og fisk (leie-)produsert ombord på russiske fartøy i norsk indre farvann.

Figur 4 Samlet norsk eksport av ulike fiskeprodukter av sei omregnet til råstoffvekt (rund levende vekt). Sei direkteleander i utenlandsk havn er holdt utenfor.

Som figuren ovenfor viser har kquantumet som går til produksjon og eksport av klippfisk økt betydelig de siste årene. Samtidig har kquantumet som er anvendt til produksjon av filet, både i fabrikkrålerflåten og i industrien, blitt mindre. Også eksporten av fersk iset sei er redusert.

Derimot har det vært en kraftig vekst i eksporten av fryst sei. Et nytt trekk de siste årene er at enkelte pelagiske konsumanlegg har begynt å kjøpe notsei for innfrysing og eksport.

Som tabellen nedenfor viser, går over 50 prosent av seien som landes i Norge nå til produksjon av klippfisk. Ser vi på det som landes til foredling i industrien, og holder ombordfryst og ombordprodusert filet utenfor, har andelen som går til klippfiskproduksjon økt fra 40 til 80 prosent fra 1996 til 2007.

I likhet med utviklingen for torsk og hyse har anvendelsen av sei til filetproduksjonen på land utgjort en stadig mindre andel av kvantumet. I 2006 og 2007 var denne andelen kun syv prosent av totalkvantumet.

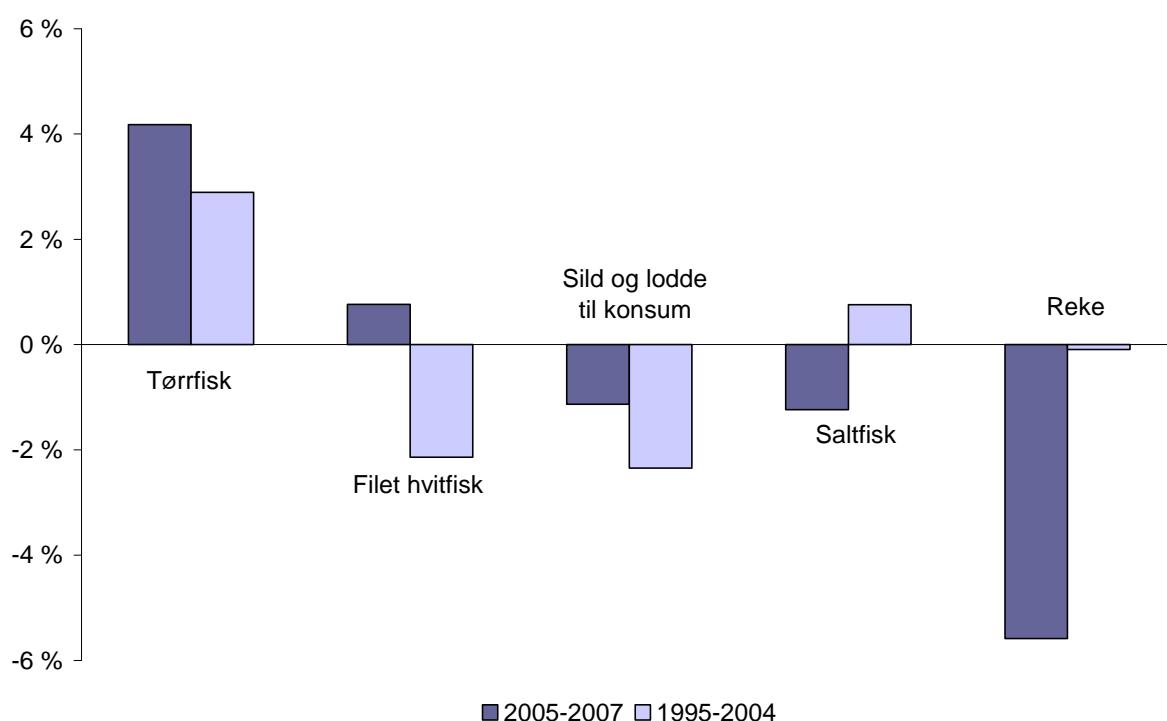
Tabell 12 Sammensetning av norsk eksport av sei omregnet til andel av anvendt råstoffvolum. Sei direkteleddet i utenlandsk havn er holdt utenfor.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Frust	6 %	4 %	3 %	1 %	3 %	7 %	10 %	15 %	18 %	23 %	27 %	24 %
Frust filet ombordprodusert	24 %	17 %	12 %	15 %	13 %	9 %	14 %	17 %	14 %	16 %	11 %	9 %
Fersk iset	14 %	11 %	11 %	14 %	11 %	9 %	6 %	5 %	5 %	3 %	3 %	2 %
Fersk filet	5 %	5 %	5 %	6 %	5 %	4 %	3 %	2 %	3 %	3 %	2 %	3 %
Fryst filet landprodusert	16 %	20 %	22 %	16 %	15 %	14 %	7 %	8 %	6 %	5 %	5 %	4 %
Tørrfisk	1 %	1 %	0 %	1 %	2 %	3 %	3 %	3 %	3 %	4 %	2 %	2 %
Klippfisk	27 %	33 %	37 %	34 %	40 %	43 %	46 %	40 %	46 %	43 %	45 %	53 %
Saltfisk	5 %	7 %	9 %	10 %	9 %	8 %	6 %	5 %	3 %	3 %	3 %	2 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

7 Lønnsomhet i fiskeindustrien

Lønnsomheten har lenge vært svak i store deler av fiskeindustrien i Nord-Norge. Fra 1999 til 2003 gikk filetindustrien med store underskudd. Også saltfiskprodusentene har hatt år med store tap, og da særlig i 2002, 2003 og 2007. For rekeindustrien har inntjeningen vært negativ siden 2001 og også her har tapene vært store enkelte år. På samme vis har bedriftene i industrien som produserer sild og lodde til konsum vært gjennom flere år med store tap, og sett under ett har lønnsomheten i denne industrien vært svakere enn i filetindustrien etter 1994.

Av de viktigste sektorene i fiskeindustrien i nord er det tørrfiskprodusentene som har hatt best lønnsomhet etter 1994. Filetindustrien har også hatt en bedring etter 2003, og gikk i perioden 2005-2007 med et lite overskudd sett under ett.

Figur 5 Ordinært resultat før skatt som andel av driftsinntekt i de viktigste industrisektorene i fiskeindustrien i Nord-Norge og Nord-Trøndelag. Veid gjennomsnitt.

Forklaringene til den svake lønnsomheten i enkelte sektorer og den store spredningen mellom sektorene er mange. Noen har vi allerede vært inne på tidligere i rapporten.

Tørrfiskprodusentene på Røst, som nå er tyngdepunktet i tørrfisknæringen, har de siste årene hatt svært god tilgang på råstoff. Samtidig har tørrfisk av torsk fremdeles en sterk posisjon i det viktigste markedet, som er Italia. Dermed har konkurransen fra produkter tilvirket i lavkostland eller fra rimeligere arter ikke har påvirket etterspørselen og prisene for tørrfisk i samme grad som i markedene for andre hvitfiskprodukter.

Filetindustrien har vært gjennom en omstilling der satsingen på produksjon av fersk filet har bidratt til å bedre lønnsomheten markant i forhold til tidligere. Fortsatt sliter imidlertid industrien med tilgang til nok råstoff og råstoff egnet til produksjon av ferske produkter i deler

av året. Filetindustrien må også konkurrere om råstoff med produsenter av saltfisk, klippfisk og ferskpakking, der betalingsmuligheten på råstoff tidvis er betydelig høyere enn i filetproduksjonen.

Den svake lønnsomheten i konsumproduksjon av sild har også flere årsaker. Pelagisk konsumindustri i Nord-Norge har hatt større utfordringer enn industrien i sør i å forlenge sesongen og utnytte sin produksjonskapasitet. Industrien i sør har tilgang til nordsjøsild i perioden fra midten av mai til midten av juli og makrell fra slutten av august til oktober. For anleggene lengst nord kan sesongen gjerne vare fra begynnelsen av oktober til slutten av januar i år uten konsumloddefiske. Sterk konkurranse om råstoffet har også presset opp råstoffprisene og har bidratt til at marginene i produksjon av sild har vært lave i de siste årene.

Summen av svak lønnsomhet i viktige sektorer i nord viser seg tydelig når vi ser på tallene for industrien under ett. I perioden 1995 til 2007 gikk industrien i de fire nordligste fylkene samlet sett med overskudd i bare fire av de tretten årene.

Tabell 13 Ordinært resultat før skatt som andel av driftsinntekter. Tall for konsumindustrien eksklusive bedrifter som slakter og/eller foredler laks og ørret. Antall selskaper varierer fra 209 i 1995 til 153 i 2007 for de fire nordligste fylkene og fra 196 i 1998 til 152 i 2007 i øvrige Norge.

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nord-Norge og Øvrige Norge
1995	-3.7 %	0.3 %	0.5 %	-2.2 %	-0.6 %	1.6 %
1996	-0.6 %	1.1 %	-1.2 %	-3.2 %	-0.4 %	1.5 %
1997	1.7 %	3.4 %	0.6 %	3.1 %	1.8 %	1.6 %
1998	3.1 %	3.9 %	2.0 %	1.5 %	2.9 %	0.9 %
1999	-3.1 %	0.7 %	-2.2 %	-0.2 %	-1.4 %	1.0 %
2000	-4.3 %	0.5 %	-2.5 %	1.3 %	-1.9 %	1.4 %
2001	-6.5 %	0.8 %	-0.8 %	1.7 %	-1.8 %	1.3 %
2002	-7.0 %	-5.1 %	-4.7 %	-2.6 %	-5.3 %	-2.1 %
2003	-3.2 %	-4.6 %	0.8 %	-1.4 %	-1.5 %	1.2 %
2004	-0.4 %	-2.4 %	2.4 %	0.0 %	0.5 %	1.6 %
2005	0.8 %	-2.6 %	1.0 %	0.1 %	-0.1 %	1.9 %
2006	0.4 %	-0.5 %	1.3 %	1.4 %	0.7 %	0.3 %
2007	-3.1 %	-1.7 %	0.5 %	0.4 %	-0.8 %	1.8 %

Tall for lønnsomheten i industrien på fylkesnivå vil for en stor del gjenspeile at industristrukturen i fylkene er ulik. Filetindustrien har hatt sin tyngde i Finnmark og har naturlig nok påvirket lønnsomheten her. Det samme gjelder rekeindustrien, der de store aktørene ligger i Troms. Tørrfiskprodusentene i Nordland har bidratt til at lønnsomheten her har vært høyere enn lengre nord de siste årene.

Et detaljert tabellverk med oversikt over lønnsomheten på fylkesnivå og i ulike sektorer for årene 2002-2007 finnes i kapittel 10.

8 Metodiske forhold

Om antall bedrifter

En del av bedriftene i hvitfiskindustrien har også produksjon som kan knyttes til andre sektorer, som frysing av sild og makrell, slakting og foredling av laks og ørret eller mottak av skalldyr. Disse bedriftene er alle med i vår oversikt, men antall ansatte knyttet til andre typer produksjon enn hvitfisk er forsøkt skilt ut.

I industristatistikk er tallet på bedrifter og selskaper ikke det samme. Et selskap, her ment som én juridisk enhet, kan ha flere bedrifter. I et selskap som har flere fysisk atskilte anlegg vil selskapet bestå av like mange bedrifter som antall anlegg. I vår oversikt har vi imidlertid utelatt anlegg i et selskap som kun har funksjon som mottaksstasjon for andre anlegg i selskapet.

Om sysselsetting

Å gi et bilde av sysselsettingen i industrien er komplisert. Dette skyldes flere forhold. Tall for antall sysselsatte eller ansatte må i hovedsak baseres på sekundærdata. Den viktigste kilden her er selskapenes årsberetninger eller innmeldinger av antall sysselsatte til offentlige registre. Det er svært ulik praksis i hvilke tall bedriftene rapporterer i sine årsregnskaper. Vi finner en blanding av tall for gjennomsnittlig ansatte over året, antall årsverk, antall fast ansatte og antall ansatte ved årets slutt. Med få unntak har bedriftene bare rapportert et av disse. Problemet med å tolke eller sammenligne tallene fremkommer tydelig når vi sammenligner rapportert sysselsetting og antall årsverk i bedriften anslått ut fra bedriftens lønnskostnader. Et annet forhold er at antall sysselsatte gjerne er større enn antall årsverk. Mange sesongarbeidere og utstrakt bruk av permitteringer i mange bedrifter er årsaken til dette. Bruk av innleid arbeidskraft, som ikke registreres som sysselsatt i bedriften de utfører oppgavene i, kompliserer også bildet.

Et annet forhold er at en betydelig andel av bedriftene har andre virksomhetsområder. I mange tilfeller er hvitfiskaktiviteten bare én av flere typer fiskeforedling bedriftene har. De vanligste kombinasjonene er foredling av hvitfisk og sild, makrell og tidvis lodde, eller slakting og eventuelt foredling av laks. I Rogaland og Skagerrak utgjør skalldyr gjerne en viktigere del av råstoffmottaket enn hvitfisk. Samtidig kan omfanget av de ulike aktivitetsområdene endre seg fra år til år i den enkelte bedrift.

Med basis i datamaterialet Nofima har samlet inn har vi forsøkt å korrigere for disse forholdene for å gi et bilde av utviklingen i sysselsettingen i bedriftenes hvitfiskaktivitet. For en del bedrifter er tall for sysselsetting det enkelte år et estimat basert på bedriftens årsregnskap, råstoffkjøp eller andre opplysninger. Dette betyr at det er en usikkerhetsmargin knyttet til tallet som er angitt. Usikkerheten knyttet til nivået det enkelte år har etter vår oppfatning likevel liten betydning for konklusjonene av utviklingen som dette arbeidet viser.

Om produksjon og eksportstatistikk

Det finnes i dag ingen komplett statistikk over hva industrien produserer. Den nærmeste kilden til denne kunnskapen er statistikk for eksporten av sjømat.

Å bruke eksportstatistikk alene til dette formålet har sine svakheter. En stor mangel er at vi ikke inkluderer produksjon og omsetning av sjømat som konsumeres i Norge. Dette kvantumet er anslått å utgjøre rundt 100 tusen tonn målt i produktvekt hvert år, tilsvarende 22 kilo per person i Norge. Av dette utgjør torsk, hyse og sei et sted rundt 25 prosent.

Eksportstatistikken i seg selv har også sine svakheter. Dette går både på at produkter som tilhører et og samme varenummer kan være svært ulike. Klippfisk av sei vil for eksempel bestå både av fisk som er flekt og som ikke er flekket (ryggbeinsei), i tillegg til at vanninnholdet vil kunne variere fra under 35 prosent til rundt 50 prosent. Likeledes vil fersk sei bestå av rund usløyd fisk som er levert direkte i utenlandsk havn, av sei sløyd med hode og av sei sløyd uten hode. Dette betyr at omregning fra produktvekt til råstoffvekt aldri vil kunne bli nøyaktig. Det er også usikkerhet rundt omregningsfaktorene fra produktvekt til råstoffvekt (råstoffutbytte) i seg selv. Disse varierer avhengig av råstoffets kvalitet og størrelse, produksjonsmetodene, mellom bedriftene, og dermed også over år.

Det knytter seg derfor usikkerhet til tallene som presenteres i rapporten på hvor mye råstoff som anvendes til ulike produktgrupper. Likevel mener vi disse er med på å gi et godt bilde av de endringene som har skjedd det siste tiåret i hvitfiskindustrien.

9 Referanser

Fiskeridirektoratet. *Statistikk fra sluttseddelregistret*. Bergen.

Nofima. *Egne struktur- og lønnsomhetsdatabaser*.

Norges Råfisklag (1995-2008). *Omsetningsstatistikk*. Tromsø.

Statistisk Sentralbyrå. *Industristatistikk. Strukturtall, 1984-2003*. Oslo.

Statistisk Sentralbyrå. *Regionalstatistikk - arbeidstakere etter arbeidssted, 1984-2001*. Oslo.

Statistisk Sentralbyrå. *Registerbasert sysselsettingsstatistikk, 2000-2008*. Oslo.

Statistisk Sentralbyrå. *Utenrikshandel med varer. Månedssstatistikk. 1995-2008*. Oslo.

10 Vedlegg - Regnskapstall for fiskeindustrien

Analysene av lønnsomhetsutviklingen fiskeindustrien er basert på regnskapstall fra selskaper som kjøper villfanget fisk og skalldyr til konsumproduksjon, og har dette som sitt viktigste forretningsområde. Hvor mye bearbeiding som skjer i bedriftene varierer stort.

Bedrifter som i hovedsak slakter eller foredler laks og ørret er ikke med i disse oversiktene. Det samme gjelder bedrifter i sildoljeindustrien og andre produsenter av fiskemel og fiskeolje.

Fiskeindustrien kan deles inn i ulike sektorer og bransjer med basis i bedriftenes viktigste foredlingsaktivitet og/eller råstoffbase. I likhet med det som er vanlig i annen næringsstatistikk har vi gitt det enkelte selskap en næringskode eller sektortilhørighet. Utgangspunktet for inndelingen har vært det enkelte selskaps primære foredlingsaktivitet.

Vi har gruppert bedriftene inn etter bransjer. I hvitfisksektoren har vi definert fire grupper, tørrfiskprodusenter, saltfiskprodusenter, filetindustri og øvrig hvitfiskindustri. Den siste gruppen består av bedrifter som kan driver med både produksjon av saltfisk, tørrfisk, filet eller ferskfisk, men der ingen anvendelser dominerer produksjonen.

Tallene er i 1000 kroner og representerer summen av de enkelte regnskapspostene for bedriften i utvalget. Antall bedrifter i utvalget det enkelte år vises i raden Antall (N).

Konsumindustri i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	171	162	157	153	161	151
Driftsinntekter	7 488 088	100.0 %	6 378 705	100.0 %	6 995 207	100.0 %
-herav salgsinntekter	7 328 759	97.9 %	6 268 998	98.3 %	6 890 315	98.5 %
Vareforbruk	5 694 810	76.1 %	4 466 028	70.0 %	5 012 566	71.7 %
Lønnskostnader	957 068	12.8 %	867 760	13.6 %	878 857	12.6 %
Andre driftskostnader	853 613	11.4 %	809 032	12.7 %	787 730	11.3 %
Ordinære avskrivninger	190 794	2.5 %	170 986	2.7 %	180 181	2.6 %
Driftsresultat	- 208 197	-2.8 %	64 899	1.0 %	135 873	1.9 %
Finansinntekter	81 877	1.1 %	47 762	0.7 %	43 482	0.6 %
Finanskostnader	279 735	3.7 %	222 145	3.5 %	159 750	2.3 %
Resultat av finansposter	- 197 858	-2.6 %	- 174 384	-2.7 %	- 116 269	-1.7 %
Ordinært resultat før skatt	- 406 055	-5.4 %	- 109 484	-1.7 %	20 959	0.3 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 138 207	-1.8 %	26 292	0.4 %	59 342	0.8 %
Årsresultat	- 471 253	-6.3 %	- 82 588	-1.3 %	41 257	0.6 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	- 149 587	-2.0 %	60 634	1.0 %	170 669	2.4 %
Andel med positivt resultatutvikling	20 %		59 %		51 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	25 %		45 %		52 %	
Antall årsverk (beregnet)	3 161		2 714		2 669	
Antall sysselsatte (oppgett)	3 795		3 320		3 216	
Anleggsmidler	2 760 418	57.1 %	2 392 016	57.0 %	2 371 763	56.6 %
Immaterielle eiendeler	160 588	3.3 %	161 600	3.9 %	151 973	3.6 %
Varige driftsmidler	2 015 075	41.6 %	1 731 723	41.3 %	1 754 103	41.8 %
Finansielle anleggsmidler	584 755	12.1 %	498 693	11.9 %	465 688	11.1 %
Omløpsmidler	2 077 818	42.9 %	1 804 311	43.0 %	1 821 285	43.4 %
Varer	795 763	16.4 %	675 488	16.1 %	710 044	16.9 %
Fordringer	1 017 690	21.0 %	900 756	21.5 %	856 231	20.4 %
Investeringer	21 909	0.5 %	1 015	0.0 %	1 414	0.0 %
Bankinnskudd og lignende	242 456	5.0 %	227 052	5.4 %	253 596	6.0 %
Eiendeler	4 838 236	100.0 %	4 196 327	100.0 %	4 193 049	100.0 %
Egenkapital	1 020 122	21.1 %	867 462	20.7 %	893 255	21.3 %
Avsetning forpliktelser	53 354	1.1 %	27 008	0.6 %	32 376	0.8 %
Annen langsiktig gjeld	1 661 101	34.3 %	1 463 522	34.9 %	1 556 295	37.1 %
Kortsiktig gjeld	2 103 659	43.5 %	1 838 336	43.8 %	1 711 123	40.8 %
Egenkapital og gjeld	4 838 236	100.0 %	4 196 327	100.0 %	4 193 048	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 25 841	-0.5 %	- 34 025	-0.8 %	110 162	2.6 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-5.7 %		-6.8 %		-3.3 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-9.3 %		-5.1 %		-1.6 %	
Egenkapitalandel	10.9 %		8.7 %		13.7 %	
Totalkapitalrentabilitet	-5.2 %		1.8 %		6.2 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-2.6 %		2.6 %		4.3 %	

Konsumindustri i Finnmark

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	37	32	32	34	36	33
Driftsinntekter	1 765 902	100.0 %	1 192 395	100.0 %	1 539 777	100.0 %
-herav salgsinntekter	1 746 681	98.9 %	1 175 636	98.6 %	1 527 721	99.2 %
Vareforbruk	1 316 394	74.5 %	860 622	72.2 %	1 155 769	75.1 %
Lønnskostnader	295 798	16.8 %	212 769	17.8 %	222 389	14.4 %
Andre driftskostnader	186 982	10.6 %	110 532	9.3 %	122 881	8.0 %
Ordinære avskrivninger	42 941	2.4 %	25 881	2.2 %	27 723	1.8 %
Driftsresultat	- 76 213	-4.3 %	- 17 409	-1.5 %	11 015	0.7 %
Finansinntekter	10 631	0.6 %	12 218	1.0 %	3 187	0.2 %
Finanskostnader	59 125	3.3 %	30 811	2.6 %	22 491	1.5 %
Resultat av finansposter	- 48 494	-2.7 %	- 18 593	-1.6 %	- 19 304	-1.3 %
Ordinært resultat før skatt	- 124 707	-7.1 %	- 36 002	-3.0 %	- 6 935	-0.5 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 62 505	-3.5 %	- 5 764	-0.5 %	12 492	0.8 %
Årsresultat	- 176 829	-10.0 %	- 40 819	-3.4 %	884	0.1 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 71 383	-4.0 %	- 10 411	-0.9 %	18 704	1.2 %
Andel med positivt resultatutvikling	27 %		50 %		38 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	24 %		41 %		41 %	
Antall årsverk (beregnet)	1 006		688		697	
Antall sysselsatte (oppgett)	1 235		862		829	
Anleggsmidler	629 691	64.8 %	404 650	60.9 %	428 097	62.5 %
Immaterielle eiendeler	40 185	4.1 %	33 410	5.0 %	31 721	4.6 %
Varige driftsmidler	501 504	51.6 %	294 312	44.3 %	327 982	47.9 %
Finansielle anleggsmidler	88 002	9.1 %	76 928	11.6 %	68 394	10.0 %
Omløpsmidler	342 642	35.2 %	259 271	39.1 %	256 950	37.5 %
Varer	137 045	14.1 %	88 678	13.4 %	74 210	10.8 %
Fordringer	161 159	16.6 %	128 119	19.3 %	143 710	21.0 %
Investeringer	16	0.0 %	4	0.0 %	0.0 %	0.0 %
Bankinnskudd og lignende	44 422	4.6 %	42 470	6.4 %	39 031	5.7 %
Eiendeler	972 333	100.0 %	663 921	100.0 %	685 047	100.0 %
Egenkapital	93 946	9.7 %	123 073	18.5 %	133 796	19.5 %
Avsetning forpliktelser	32 311	3.3 %	11 347	1.7 %	7 390	1.1 %
Annen langsiktig gjeld	375 462	38.6 %	245 938	37.0 %	286 168	41.8 %
Kortsiktig gjeld	470 614	48.4 %	283 563	42.7 %	257 693	37.6 %
Egenkapital og gjeld	972 333	100.0 %	663 921	100.0 %	685 047	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 127 972	-13.2 %	- 24 292	-3.7 %	- 743	-0.1 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-13.0 %		-3.0 %		-2.2 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-16.0 %		-5.8 %		-1.8 %	
Egenkapitalandel	7.8 %		2.8 %		14.2 %	
Totalkapitalrentabilitet	-11.3 %		-7.1 %		1.8 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-6.8 %		-0.8 %		2.2 %	
					4.1 %	
					3.9 %	
					-0.4 %	

Konsumindustri i Troms

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	39	39	35	36	34	30
Driftsinntekter	2 313 302	100.0 %	1 854 300	100.0 %	1 810 034	100.0 %
-herav salgsinntekter	2 292 864	99.1 %	1 839 445	99.2 %	1 793 776	99.1 %
Vareforbruk	1 772 706	76.6 %	1 309 706	70.6 %	1 302 871	72.0 %
Lønnskostnader	261 099	11.3 %	242 193	13.1 %	224 541	12.4 %
Andre driftskostnader	285 701	12.4 %	274 940	14.8 %	236 235	13.1 %
Ordinære avskrivninger	58 009	2.5 %	55 528	3.0 %	52 482	2.9 %
Driftsresultat	- 64 213	-2.8 %	- 28 067	-1.5 %	- 6 095	-0.3 %
Finansinntekter	34 633	1.5 %	11 573	0.6 %	15 329	0.8 %
Finanskostnader	80 777	3.5 %	64 419	3.5 %	55 001	3.0 %
Resultat av finansposter	- 46 144	-2.0 %	- 52 846	-2.8 %	- 39 672	-2.2 %
Ordinært resultat før skatt	- 110 357	-4.8 %	- 80 913	-4.4 %	- 45 767	-2.5 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 91 148	-3.9 %	4 365	0.2 %	5 832	0.3 %
Årsresultat	- 165 088	-7.1 %	- 63 511	-3.4 %	- 31 927	-1.8 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 25 431	-1.1 %	- 11 752	-0.6 %	14 724	0.8 %
Andel med positivt resultatutvikling	13 %		46 %		49 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	36 %		36 %		43 %	
Antall årsverk (beregnet)	859		758		684	
Antall sysselsatte (oppgett)	994		920		863	
Anleggsmidler	996 397	60.0 %	793 801	59.9 %	756 675	56.6 %
Immaterielle eiendeler	56 442	3.4 %	57 392	4.3 %	59 846	4.5 %
Varige driftsmidler	699 972	42.1 %	576 734	43.5 %	590 780	44.2 %
Finansielle anleggsmidler	239 983	14.4 %	159 675	12.0 %	106 049	7.9 %
Omløpsmidler	664 887	40.0 %	531 810	40.1 %	580 675	43.4 %
Varer	315 222	19.0 %	254 784	19.2 %	339 542	25.4 %
Fordringer	271 758	16.4 %	215 406	16.2 %	181 292	13.6 %
Investeringer	20 797	1.3 %		0.0 %		0.0 %
Bankinnskudd og lignende	57 110	3.4 %	61 620	4.6 %	59 841	4.5 %
Eiendeler	1 661 284	100.0 %	1 325 611	100.0 %	1 337 351	100.0 %
Egenkapital	492 424	29.6 %	236 275	17.8 %	190 580	14.3 %
Avsetning forpliktelser	8 324	0.5 %	3 753	0.3 %	4 437	0.3 %
Annen langsiktig gjeld	549 673	33.1 %	467 918	35.3 %	519 338	38.8 %
Kortsiktig gjeld	610 863	36.8 %	617 665	46.6 %	622 997	46.6 %
Egenkapital og gjeld	1 661 284	100.0 %	1 325 611	100.0 %	1 337 351	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	54 024	3.3 %	- 85 855	-6.5 %	- 42 322	-3.2 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	1.3 %		-4.9 %		-8.7 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-5.7 %		-7.9 %		-4.1 %	
Egenkapitalandel	25.6 %		13.5 %		12.4 %	
Totalkapitalrentabilitet	-6.8 %		-5.5 %		1.7 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-1.7 %		-1.2 %		0.7 %	
					-0.8 %	
					2.5 %	
					0.0 %	

Konsumindustri i Nordland

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	92	88	87	80	88	85
Driftsinntekter	3 086 333	100.0 %	2 998 893	100.0 %	3 322 047	100.0 %
-herav salgsinntekter	2 970 511	96.2 %	2 925 815	97.6 %	3 250 142	97.8 %
Vareforbruk	2 369 808	76.8 %	2 062 901	68.8 %	2 327 099	70.1 %
Lønnskostnader	367 481	11.9 %	378 804	12.6 %	397 023	12.0 %
Andre driftskostnader	334 200	10.8 %	370 652	12.4 %	376 285	11.3 %
Ordinære avskrivninger	83 508	2.7 %	83 072	2.8 %	93 725	2.8 %
Driftsresultat	- 68 664	-2.2 %	103 464	3.5 %	127 915	3.9 %
Finansinntekter	35 318	1.1 %	22 706	0.8 %	24 159	0.7 %
Finanskostnader	130 641	4.2 %	116 399	3.9 %	78 450	2.4 %
Resultat av finansposter	- 95 323	-3.1 %	- 93 694	-3.1 %	- 54 292	-1.6 %
Ordinært resultat før skatt	- 163 987	-5.3 %	9 771	0.3 %	73 624	2.2 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	15 446	0.5 %	27 691	0.9 %	41 018	1.2 %
Årsresultat	- 123 101	-4.0 %	23 759	0.8 %	72 662	2.2 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 52 874	-1.7 %	78 309	2.6 %	131 352	4.0 %
Andel med positivt resultatutvikling	21 %		68 %		56 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	21 %		51 %		59 %	
Antall årsverk (beregnet)	1 189		1 164		1 184	
Antall sysselsatte (oppgett)	1 446		1 416		1 400	
Anleggsmidler	1 071 661	52.3 %	1 135 393	54.8 %	1 133 579	55.8 %
Immaterielle eiendeler	55 366	2.7 %	62 327	3.0 %	54 023	2.7 %
Varige driftsmidler	762 741	37.2 %	814 232	39.3 %	791 574	39.0 %
Finansielle anleggsmidler	253 554	12.4 %	258 834	12.5 %	287 983	14.2 %
Omløpsmidler	978 985	47.7 %	935 277	45.2 %	896 115	44.2 %
Varer	329 858	16.1 %	318 458	15.4 %	282 068	13.9 %
Fordringer	531 412	25.9 %	503 953	24.3 %	469 086	23.1 %
Investeringer	1 096	0.1 %	1 011	0.0 %	1 414	0.1 %
Bankinnskudd og lignende	116 619	5.7 %	111 855	5.4 %	143 546	7.1 %
Eiendeler	2 050 646	100.0 %	2 070 670	100.0 %	2 029 694	100.0 %
Egenkapital	412 470	20.1 %	487 848	23.6 %	542 894	26.7 %
Avsetning forpliktelser	12 719	0.6 %	11 307	0.5 %	19 876	1.0 %
Annen langsiktig gjeld	660 400	32.2 %	675 472	32.6 %	682 203	33.6 %
Kortsiktig gjeld	965 057	47.1 %	896 044	43.3 %	784 720	38.7 %
Egenkapital og gjeld	2 050 646	100.0 %	2 070 670	100.0 %	2 029 693	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	13 928	0.7 %	39 233	1.9 %	111 395	5.5 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-6.2 %		-9.4 %		-2.0 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-8.4 %		-3.7 %		-0.5 %	
Egenkapitalandel	5.8 %		8.4 %		13.7 %	
Totalkapitalrentabilitet	-2.4 %		8.2 %		9.8 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-1.7 %		6.0 %		7.6 %	
					4.4 %	
					5.1 %	
					5.7 %	

Konsumindustri Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	3	3	3	3	3	3
Driftsinntekter	322 551	100.0 %	333 117	100.0 %	323 349	100.0 %
-herav salgsinntekter	318 703	98.8 %	328 102	98.5 %	318 676	98.6 %
Vareforbruk	235 902	73.1 %	232 799	69.9 %	226 827	70.1 %
Lønnskostnader	32 690	10.1 %	33 994	10.2 %	34 904	10.8 %
Andre driftskostnader	46 730	14.5 %	52 908	15.9 %	52 329	16.2 %
Ordinære avskrivninger	6 336	2.0 %	6 505	2.0 %	6 251	1.9 %
Driftsresultat	893	0.3 %	6 911	2.1 %	3 038	0.9 %
Finansinntekter	1 295	0.4 %	1 265	0.4 %	807	0.2 %
Finanskostnader	9 192	2.8 %	10 516	3.2 %	3 808	1.2 %
Resultat av finansposter	- 7 897	-2.4 %	- 9 251	-2.8 %	- 3 001	-0.9 %
Ordinært resultat før skatt	- 7 004	-2.2 %	- 2 340	-0.7 %	37	0.0 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)		0.0 %		0.0 %		0.0 %
Årsresultat	- 6 235	-1.9 %	- 2 017	-0.6 %	- 362	-0.1 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	101	0.0 %	4 488	1.3 %	5 889	1.8 %
Andel med positivt resultatutvikling	0 %		67 %		67 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	0 %		33 %		67 %	
Antall årsverk (beregnet)	106		105		104	
Antall sysselsatte (oppgett)	120		122		124	
Anleggsmidler	62 669	40.7 %	58 172	42.7 %	53 412	37.9 %
Immaterielle eiendeler	8 595	5.6 %	8 471	6.2 %	6 383	4.5 %
Varige driftsmidler	50 858	33.0 %	46 445	34.1 %	43 767	31.0 %
Finansielle anleggsmidler	3 216	2.1 %	3 256	2.4 %	3 262	2.3 %
Omløpsmidler	91 304	59.3 %	77 953	57.3 %	87 545	62.1 %
Varer	13 638	8.9 %	13 568	10.0 %	14 224	10.1 %
Fordringer	53 361	34.7 %	53 278	39.1 %	62 143	44.1 %
Investeringer		0.0 %		0.0 %		0.0 %
Bankinnskudd og lignende	24 305	15.8 %	11 107	8.2 %	11 178	7.9 %
Eiendeler	153 973	100.0 %	136 125	100.0 %	140 957	100.0 %
Egenkapital	21 282	13.8 %	20 266	14.9 %	25 985	18.4 %
Avsetning forpliktelser		0.0 %	601	0.4 %	673	0.5 %
Annen langsiktig gjeld	75 566	49.1 %	74 194	54.5 %	68 586	48.7 %
Kortsiktig gjeld	57 125	37.1 %	41 064	30.2 %	45 713	32.4 %
Egenkapital og gjeld	153 973	100.0 %	136 125	100.0 %	140 957	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	34 179	22.2 %	36 889	27.1 %	41 832	29.7 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	5.9 %		6.1 %		9.1 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-3.0 %		-1.2 %		-1.2 %	
Egenkapitalandel	15.8 %		17.5 %		22.0 %	
Totalkapitalrentabilitet	2.4 %		4.1 %		1.0 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	1.6 %		5.6 %		2.8 %	
					4.1 %	
					6.6 %	
					3.4 %	

Konvensjonell industri (saltfisk, tørrfisk, klippfisk) i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	107	103	98	95	98	94
Driftsinntekter	3 055 359	100.0 %	2 544 862	100.0 %	3 069 314	100.0 %
-herav salgsinntekter	3 023 103	98.9 %	2 512 913	98.7 %	3 025 489	98.6 %
Vareforbruk	2 476 815	81.1 %	1 872 598	73.6 %	2 231 153	72.7 %
Lønnskostnader	314 782	10.3 %	305 495	12.0 %	331 975	10.8 %
Andre driftskostnader	286 803	9.4 %	281 977	11.1 %	306 209	10.0 %
Ordinære avskrivninger	58 183	1.9 %	59 327	2.3 %	68 863	2.2 %
Driftsresultat	- 81 224	-2.7 %	25 465	1.0 %	131 114	4.3 %
Finansinntekter	29 994	1.0 %	12 078	0.5 %	22 157	0.7 %
Finanskostnader	109 569	3.6 %	93 925	3.7 %	76 749	2.5 %
Resultat av finansposter	- 79 575	-2.6 %	- 81 847	-3.2 %	- 54 592	-1.8 %
Ordinært resultat før skatt	- 160 799	-5.3 %	- 56 382	-2.2 %	76 522	2.5 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 44 162	-1.4 %	10 368	0.4 %	12 733	0.4 %
Årsresultat	- 181 657	-5.9 %	- 48 492	-1.9 %	55 956	1.8 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	- 80 014	-2.6 %	- 564	0.0 %	113 321	3.7 %
Andel med positivt resultatutvikling	15 %		62 %		54 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	21 %		46 %		55 %	
Antall årsverk (beregnet)	1 039		958		1 010	
Antall sysselsatte (oppgett)	1 218		1 151		1 192	
Anleggsmidler	821 999	55.0 %	835 455	55.6 %	912 926	56.5 %
Immaterielle eiendeler	51 978	3.5 %	51 164	3.4 %	42 339	2.6 %
Varige driftsmidler	621 980	41.6 %	623 001	41.5 %	707 784	43.8 %
Finansielle anleggsmidler	148 041	9.9 %	161 290	10.7 %	162 804	10.1 %
Omløpsmidler	672 780	45.0 %	665 926	44.4 %	703 296	43.5 %
Varer	281 219	18.8 %	215 096	14.3 %	246 871	15.3 %
Fordringer	287 522	19.2 %	325 786	21.7 %	300 803	18.6 %
Investeringer	560	0.0 %	444	0.0 %	895	0.1 %
Bankinnskudd og lignende	103 479	6.9 %	124 600	8.3 %	154 726	9.6 %
Eiendeler	1 494 779	100.0 %	1 501 381	100.0 %	1 616 222	100.0 %
Egenkapital	228 277	15.3 %	222 273	14.8 %	279 223	17.3 %
Avsetning forpliktelser	7 635	0.5 %	4 644	0.3 %	7 437	0.5 %
Annен langsiktig gjeld	484 226	32.4 %	482 742	32.2 %	597 297	37.0 %
Kortsiktig gjeld	774 641	51.8 %	791 722	52.7 %	732 266	45.3 %
Egenkapital og gjeld	1 494 779	100.0 %	1 501 381	100.0 %	1 616 222	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 101 861	-6.8 %	- 125 796	-8.4 %	- 28 970	-1.8 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-6.7 %		-7.6 %		-3.6 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-9.9 %		-5.0 %		0.7 %	
Egenkapitalandel	7.9 %		3.8 %		12.7 %	
Totalkapitalrentabilitet	-7.5 %		1.4 %		9.9 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-3.3 %		2.5 %		9.5 %	
					4.5 %	
					8.6 %	
					4.1 %	

Konvensjonell industri i Nordland

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	66	61	59	54	61	59
Driftsinntekter	1 466 855	100.0 %	1 356 014	100.0 %	1 665 781	100.0 %
-herav salgsinntekter	1 450 138	98.9 %	1 340 395	98.8 %	1 637 680	98.3 %
Vareforbruk	1 175 738	80.2 %	968 120	71.4 %	1 169 468	70.2 %
Lønnskostnader	150 942	10.3 %	143 350	10.6 %	161 734	9.7 %
Andre driftskostnader	133 244	9.1 %	144 560	10.7 %	173 573	10.4 %
Ordinære avskrivninger	34 163	2.3 %	33 332	2.5 %	36 640	2.2 %
Driftsresultat	- 27 232	-1.9 %	66 652	4.9 %	124 366	7.5 %
Finansinntekter	14 998	1.0 %	6 877	0.5 %	13 399	0.8 %
Finanskostnader	71 279	4.9 %	61 148	4.5 %	44 315	2.7 %
Resultat av finansposter	- 56 281	-3.8 %	- 54 271	-4.0 %	- 30 916	-1.9 %
Ordinært resultat før skatt	- 83 513	-5.7 %	12 381	0.9 %	93 450	5.6 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	728	0.0 %	16 141	1.2 %	2 123	0.1 %
Årsresultat	- 73 092	-5.0 %	20 660	1.5 %	65 850	4.0 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	- 39 657	-2.7 %	38 132	2.8 %	100 367	6.0 %
Andel med positivt resultatutvikling	18 %		75 %		61 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	17 %		54 %		68 %	
Antall årsverk (beregnet)	489		441		483	
Antall sysselsatte (oppgett)	544		530		550	
Anleggsmidler	415 165	50.3 %	426 374	50.6 %	446 221	51.6 %
Immaterielle eiendeler	22 162	2.7 %	20 138	2.4 %	13 998	1.6 %
Varige driftsmidler	330 850	40.1 %	336 723	40.0 %	359 909	41.6 %
Finansielle anleggsmidler	62 153	7.5 %	69 513	8.2 %	72 315	8.4 %
Omløpsmidler	409 524	49.7 %	416 384	49.4 %	419 336	48.4 %
Varer	161 002	19.5 %	147 288	17.5 %	142 133	16.4 %
Fordringer	198 600	24.1 %	210 446	25.0 %	188 747	21.8 %
Investeringer	519	0.1 %	440	0.1 %	895	0.1 %
Bankinnskudd og lignende	49 403	6.0 %	58 210	6.9 %	87 560	10.1 %
Eiendeler	824 689	100.0 %	842 758	100.0 %	865 557	100.0 %
Egenkapital	68 076	8.3 %	121 497	14.4 %	174 963	20.2 %
Avsetning forpliktelser	3 368	0.4 %	3 926	0.5 %	5 392	0.6 %
Annen langsiktig gjeld	266 609	32.3 %	258 554	30.7 %	272 783	31.5 %
Kortsiktig gjeld	486 636	59.0 %	458 781	54.4 %	412 419	47.6 %
Egenkapital og gjeld	824 689	100.0 %	842 758	100.0 %	865 557	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 77 112	-9.4 %	- 42 397	-5.0 %	6 917	0.8 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-8.7 %		-9.0 %		-0.5 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-9.5 %		-2.4 %		3.4 %	
Egenkapitalandel	1.9 %		6.4 %		15.9 %	
Totalkapitalrentabilitet	-4.0 %		11.5 %		16.0 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-1.5 %		8.9 %		16.2 %	
					7.1 %	
					11.6 %	
					10.4 %	

Konvensjonell industri i Troms

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	20	20	17	17	15	14
Driftsinntekter	1 001 676	100.0 %	661 521	100.0 %	733 434	100.0 %
-herav salgsinntekter	993 169	99.2 %	652 433	98.6 %	724 909	98.8 %
Vareforbruk	813 266	81.2 %	492 280	74.4 %	526 923	71.8 %
Lønnskostnader	105 823	10.6 %	102 993	15.6 %	104 341	14.2 %
Andre driftskostnader	96 017	9.6 %	90 954	13.7 %	80 113	10.9 %
Ordinære avskrivninger	14 148	1.4 %	16 178	2.4 %	20 965	2.9 %
Driftsresultat	- 27 578	-2.8 %	- 40 884	-6.2 %	1 092	0.1 %
Finansinntekter	10 643	1.1 %	2 939	0.4 %	7 481	1.0 %
Finanskostnader	20 541	2.1 %	20 203	3.1 %	22 497	3.1 %
Resultat av finansposter	- 9 898	-1.0 %	- 17 264	-2.6 %	- 15 016	-2.0 %
Ordinært resultat før skatt	- 37 476	-3.7 %	- 58 148	-8.8 %	- 13 924	-1.9 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 48 932	-4.9 %	- 457	-0.1 %	5 260	0.7 %
Årsresultat	- 79 324	-7.9 %	- 53 090	-8.0 %	- 9 634	-1.3 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	- 16 946	-1.7 %	- 36 455	-5.5 %	6 071	0.8 %
Andel med positivt resultatutvikling	10 %		35 %		59 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	35 %		20 %		35 %	
Antall årsverk (beregnet)	353		327		321	
Antall sysselsatte (oppgett)	417		388		380	
Anleggsmidler	251 405	58.1 %	256 291	63.6 %	307 987	62.7 %
Immaterielle eiendeler	19 818	4.6 %	24 020	6.0 %	23 907	4.9 %
Varige driftsmidler	168 867	39.0 %	164 002	40.7 %	226 436	46.1 %
Finansielle anleggsmidler	62 720	14.5 %	68 269	16.9 %	57 644	11.7 %
Omløpsmidler	181 167	41.9 %	146 499	36.4 %	183 405	37.3 %
Varer	91 739	21.2 %	45 533	11.3 %	84 010	17.1 %
Fordringer	54 691	12.6 %	70 563	17.5 %	63 872	13.0 %
Investeringer	25	0.0 %		0.0 %		0.0 %
Bankinnskudd og lignende	34 712	8.0 %	30 403	7.5 %	35 523	7.2 %
Eiendeler	432 572	100.0 %	402 790	100.0 %	491 392	100.0 %
Egenkapital	131 038	30.3 %	69 679	17.3 %	59 979	12.2 %
Avsetning forpliktelser	3 347	0.8 %	274	0.1 %	1 593	0.3 %
Annen langsiktig gjeld	131 859	30.5 %	114 416	28.4 %	194 608	39.6 %
Kortsiktig gjeld	166 328	38.5 %	218 421	54.2 %	235 213	47.9 %
Egenkapital og gjeld	432 572	100.0 %	402 790	100.0 %	491 392	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	14 839	3.4 %	- 71 922	-17.9 %	- 51 808	-10.5 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-2.0 %		-8.9 %		-17.8 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-5.8 %		-12.0 %		-6.1 %	
Egenkapitalandel	27.3 %		4.6 %		2.6 %	
Totalkapitalrentabilitet	-14.4 %		-18.0 %		0.1 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-3.5 %		-9.1 %		1.7 %	
					0.2 %	
					6.3 %	
					0.5 %	

Konvensjonell industri i Finnmark

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	21	22	22	24	22	21
Driftsinntekter	586 828	100.0 %	527 327	100.0 %	670 099	100.0 %
-herav salgsinntekter	579 796	98.8 %	520 085	98.6 %	662 900	98.9 %
Vareforbruk	487 811	83.1 %	412 198	78.2 %	534 762	79.8 %
Lønnskostnader	58 017	9.9 %	59 152	11.2 %	65 900	9.8 %
Andre driftskostnader	57 542	9.8 %	46 463	8.8 %	52 523	7.8 %
Ordinære avskrivninger	9 872	1.7 %	9 817	1.9 %	11 258	1.7 %
Driftsresultat	- 26 414	-4.5 %	- 303	-0.1 %	5 656	0.8 %
Finansinntekter	4 353	0.7 %	2 262	0.4 %	1 277	0.2 %
Finanskostnader	17 749	3.0 %	12 574	2.4 %	9 937	1.5 %
Resultat av finansposter	- 13 396	-2.3 %	- 10 312	-2.0 %	- 8 660	-1.3 %
Ordinært resultat før skatt	- 39 810	-6.8 %	- 10 615	-2.0 %	- 3 004	-0.4 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	4 042	0.7 %	- 5 316	-1.0 %	5 350	0.8 %
Årsresultat	- 29 241	-5.0 %	- 16 062	-3.0 %	- 260	0.0 %
Selvfinsanering før EOP etter skatt	- 23 411	-4.0 %	- 2 241	-0.4 %	6 883	1.0 %
Andel med positivt resultatutvikling	10 %		50 %		32 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	24 %		45 %		36 %	
Antall årsverk (beregnet)	197		191		206	
Antall sysselsatte (oppgett)	257		233		262	
Anleggsmidler	155 429	65.4 %	152 790	59.7 %	158 718	61.2 %
Immaterielle eiendeler	9 998	4.2 %	7 006	2.7 %	4 434	1.7 %
Varige driftsmidler	122 263	51.5 %	122 276	47.8 %	121 439	46.8 %
Finansielle anleggsmidler	23 168	9.8 %	23 508	9.2 %	32 845	12.7 %
Omløpsmidler	82 089	34.6 %	103 043	40.3 %	100 555	38.8 %
Varer	28 478	12.0 %	22 275	8.7 %	20 728	8.0 %
Fordringer	34 231	14.4 %	44 777	17.5 %	48 184	18.6 %
Investeringer	16	0.0 %	4	0.0 %	0.0 %	0.0 %
Bankinnskudd og lignende	19 364	8.2 %	35 987	14.1 %	31 643	12.2 %
Eiendeler	237 518	100.0 %	255 833	100.0 %	259 273	100.0 %
Egenkapital	29 163	12.3 %	31 097	12.2 %	44 281	17.1 %
Avsetning forpliktelser	920	0.4 %	444	0.2 %	452	0.2 %
Annen langsiktig gjeld	85 758	36.1 %	109 772	42.9 %	129 906	50.1 %
Kortsiktig gjeld	121 677	51.2 %	114 520	44.8 %	84 634	32.6 %
Egenkapital og gjeld	237 518	100.0 %	255 833	100.0 %	259 273	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 39 588	-16.7 %	- 11 477	-4.5 %	15 921	6.1 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-4.9 %		-2.8 %		-0.9 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-14.9 %		-6.2 %		-1.2 %	
Egenkapitalandel	8.4 %		-4.2 %		11.8 %	
Totalkapitalrentabilitet	-12.0 %		-9.2 %		1.1 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-8.6 %		0.8 %		2.7 %	
					2.6 %	
					1.4 %	
					-6.3 %	

Filetindustri hvitfisk i Nord-Norge

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	13	11	10	9	8	7
Driftsinntekter	1 587 855	100.0 %	1 183 746	100.0 %	1 367 927	100.0 %
-herav salgsinntekter	1 570 988	98.9 %	1 166 657	98.6 %	1 358 228	99.3 %
Vareforbruk	1 149 197	72.4 %	810 988	68.5 %	974 102	71.2 %
Lønnskostnader	288 710	18.2 %	238 696	20.2 %	234 347	17.1 %
Andre driftskostnader	135 109	8.5 %	108 489	9.2 %	114 319	8.4 %
Ordinære avskrivninger	45 860	2.9 %	32 756	2.8 %	37 252	2.7 %
Driftsresultat	- 31 021	-2.0 %	- 7 183	-0.6 %	7 907	0.6 %
Finansinntekter	13 629	0.9 %	20 465	1.7 %	6 986	0.5 %
Finanskostnader	49 752	3.1 %	30 919	2.6 %	17 867	1.3 %
Resultat av finansposter	- 36 123	-2.3 %	- 10 455	-0.9 %	- 10 881	-0.8 %
Ordinært resultat før skatt	- 67 144	-4.2 %	- 17 637	-1.5 %	- 1 620	-0.1 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 71 449	-4.5 %	7 241	0.6 %	4 287	0.3 %
Årsresultat	- 130 648	-8.2 %	- 14 692	-1.2 %	- 2 591	-0.2 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 13 340	-0.8 %	10 823	0.9 %	31 729	2.3 %
Andel med positivt resultatutvikling	46 %		55 %		70 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	23 %		45 %		60 %	
Antall årsverk (beregnet)	968		755		719	
Antall sysselsatte (oppgett)	1 203		953		832	
Anleggsmidler	688 733	58.3 %	537 662	58.0 %	495 569	59.6 %
Immaterielle eiendeler	36 084	3.1 %	39 358	4.2 %	40 015	4.8 %
Varige driftsmidler	468 620	39.7 %	297 232	32.1 %	279 513	33.6 %
Finansielle anleggsmidler	184 029	15.6 %	201 072	21.7 %	176 041	21.2 %
Omløpsmidler	493 092	41.7 %	388 651	42.0 %	335 393	40.4 %
Varer	157 008	13.3 %	145 250	15.7 %	89 633	10.8 %
Fordringer	273 824	23.2 %	221 147	23.9 %	222 754	26.8 %
Investeringer		0.0 %		0.0 %		0.0 %
Bankinnskudd og lignende	62 260	5.3 %	22 254	2.4 %	23 006	2.8 %
Eiendeler	1 181 825	100.0 %	926 313	100.0 %	830 962	100.0 %
Egenkapital	338 909	28.7 %	345 687	37.3 %	327 370	39.4 %
Avsetning forpliktelser	31 259	2.6 %	13 819	1.5 %	10 541	1.3 %
Annen langsiktig gjeld	425 970	36.0 %	275 850	29.8 %	279 611	33.6 %
Kortsiktig gjeld	385 687	32.6 %	290 957	31.4 %	213 440	25.7 %
Egenkapital og gjeld	1 181 825	100.0 %	926 313	100.0 %	830 962	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	107 405	9.1 %	97 694	10.5 %	121 953	14.7 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	3.7 %		4.2 %		3.8 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-6.8 %		-5.9 %		-3.7 %	
Egenkapitalandel	19.9 %		24.5 %		19.1 %	
Totalkapitalrentabilitet	-7.3 %		-0.6 %		0.3 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-1.6 %		1.4 %		1.9 %	
						X

Saltfiskprodusenter i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	29	27	19	20	21	22
Driftsinntekter	1 040 984	100.0 %	842 221	100.0 %	918 268	100.0 %
-herav salgsinntekter	1 031 970	99.1 %	834 603	99.1 %	910 335	99.1 %
Vareforbruk	844 306	81.1 %	637 084	75.6 %	664 899	72.4 %
Lønnskostnader	119 583	11.5 %	111 965	13.3 %	108 616	11.8 %
Andre driftskostnader	102 182	9.8 %	92 922	11.0 %	95 013	10.3 %
Ordinære avskrivninger	15 920	1.5 %	14 778	1.8 %	19 549	2.1 %
Driftsresultat	- 41 007	-3.9 %	- 14 528	-1.7 %	30 191	3.3 %
Finansinntekter	6 932	0.7 %	2 179	0.3 %	7 627	0.8 %
Finanskostnader	23 978	2.3 %	23 607	2.8 %	21 761	2.4 %
Resultat av finansposter	- 17 046	-1.6 %	- 21 428	-2.5 %	- 14 135	-1.5 %
Ordinært resultat før skatt	- 58 053	-5.6 %	- 35 956	-4.3 %	16 057	1.7 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 55 791	-5.4 %	10 341	1.2 %	1 650	0.2 %
Årsresultat	- 107 606	-10.3 %	- 24 830	-2.9 %	12 075	1.3 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	- 35 447	-3.4 %	- 20 393	-2.4 %	29 974	3.3 %
Andel med positivt resultatutvikling	7 %		41 %		53 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	21 %		26 %		42 %	
Antall årsverk (beregnet)	399		356		336	
Antall sysselsatte (oppgett)	478		419		391	
Anleggsmidler	236 056	57.8 %	228 485	59.9 %	275 260	57.2 %
Immaterielle eiendeler	17 403	4.3 %	15 531	4.1 %	14 335	3.0 %
Varige driftsmidler	162 765	39.8 %	152 274	39.9 %	202 639	42.1 %
Finansielle anleggsmidler	55 888	13.7 %	60 680	15.9 %	58 287	12.1 %
Omløpsmidler	172 452	42.2 %	153 001	40.1 %	205 976	42.8 %
Varer	70 433	17.2 %	34 332	9.0 %	74 346	15.4 %
Fordringer	81 820	20.0 %	88 368	23.2 %	86 305	17.9 %
Investeringer	25	0.0 %		0.0 %		0.0 %
Bankinnskudd og lignende	20 174	4.9 %	30 301	7.9 %	45 324	9.4 %
Eiendeler	408 508	100.0 %	381 486	100.0 %	481 236	100.0 %
Egenkapital	37 615	9.2 %	47 827	12.5 %	80 571	16.7 %
Avsetning forpliktelser	2 932	0.7 %	1 005	0.3 %	1 703	0.4 %
Annен langsiktig gjeld	113 720	27.8 %	111 853	29.3 %	190 153	39.5 %
Kortsiktig gjeld	254 241	62.2 %	220 801	57.9 %	208 809	43.4 %
Egenkapital og gjeld	408 508	100.0 %	381 486	100.0 %	481 236	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 81 789	-20.0 %	- 67 800	-17.8 %	- 2 833	-0.6 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-9.8 %		-7.6 %		-6.6 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-13.1 %		-8.6 %		0.8 %	
Egenkapitalandel	7.0 %		-13.1 %		12.5 %	
Totalkapitalrentabilitet	-18.6 %		-11.9 %		17.1 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-7.5 %		-3.1 %		7.9 %	
					4.8 %	
					6.9 %	
					-2.6 %	

Tørrfiskprodusenter i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	28	25	26	24	26	25
Driftsinntekter	621 991	100.0 %	557 636	100.0 %	693 242	100.0 %
-herav salgsinntekter	616 902	99.2 %	551 385	98.9 %	678 879	97.9 %
Vareforbruk	489 253	78.7 %	370 467	66.4 %	465 229	67.1 %
Lønnskostnader	63 755	10.3 %	58 471	10.5 %	67 118	9.7 %
Andre driftskostnader	59 985	9.6 %	66 209	11.9 %	76 273	11.0 %
Ordinære avskrivninger	15 354	2.5 %	15 515	2.8 %	15 993	2.3 %
Driftsresultat	- 6 356	-1.0 %	46 974	8.4 %	68 629	9.9 %
Finansinntekter	7 265	1.2 %	3 295	0.6 %	7 194	1.0 %
Finanskostnader	37 129	6.0 %	31 272	5.6 %	20 371	2.9 %
Resultat av finansposter	- 29 864	-4.8 %	- 27 977	-5.0 %	- 13 177	-1.9 %
Ordinært resultat før skatt	- 36 220	-5.8 %	18 997	3.4 %	55 452	8.0 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 580	-0.1 %	1 004	0.2 %	4 630	0.7 %
Årsresultat	- 33 201	-5.3 %	15 445	2.8 %	41 792	6.0 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 17 267	-2.8 %	30 237	5.4 %	53 155	7.7 %
Andel med positivt resultatutvikling	11 %		88 %		69 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	25 %		76 %		88 %	
Antall årsverk (beregnet)	208		180		201	
Antall sysselsatte (oppgett)	208		200		213	
Anleggsmidler	177 433	45.6 %	171 175	43.1 %	175 365	45.0 %
Immaterielle eiendeler	12 041	3.1 %	13 772	3.5 %	8 471	2.2 %
Varige driftsmidler	149 691	38.5 %	144 752	36.4 %	151 601	38.9 %
Finansielle anleggsmidler	15 701	4.0 %	12 651	3.2 %	15 293	3.9 %
Omløpsmidler	211 573	54.4 %	226 290	56.9 %	214 145	55.0 %
Varer	87 595	22.5 %	88 214	22.2 %	77 265	19.8 %
Fordringer	94 982	24.4 %	100 412	25.3 %	76 666	19.7 %
Investeringer	420	0.1 %	366	0.1 %	859	0.2 %
Bankinnskudd og lignende	28 576	7.3 %	37 298	9.4 %	59 355	15.2 %
Eiendeler	389 006	100.0 %	397 465	100.0 %	389 510	100.0 %
Egenkapital	45 450	11.7 %	64 628	16.3 %	70 715	18.2 %
Avsetning forpliktelser	1 326	0.3 %	978	0.2 %	885	0.2 %
Annen langsiktig gjeld	97 998	25.2 %	103 519	26.0 %	100 776	25.9 %
Kortsiktig gjeld	244 232	62.8 %	228 340	57.4 %	217 134	55.7 %
Egenkapital og gjeld	389 006	100.0 %	397 465	100.0 %	389 510	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 32 659	-8.4 %	- 2 050	-0.5 %	- 2 989	-0.8 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-11.1 %		-0.4 %		1.4 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-11.5 %		3.3 %		7.4 %	
Egenkapitalandel	4.5 %		17.3 %		20.4 %	
Totalkapitalrentabilitet	-4.3 %		14.0 %		20.3 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	0.2 %		13.1 %		19.0 %	
					9.5 %	
					17.9 %	
					10.8 %	

Øvrige hvitfiskindustri i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	58	60	66	61	66	60
Driftsinntekter	1 764 508	100.0 %	1 543 305	100.0 %	2 025 143	100.0 %
-herav salgsinntekter	1 734 010	98.3 %	1 506 609	97.6 %	1 990 324	98.3 %
Vareforbruk	1 383 231	78.4 %	1 114 383	72.2 %	1 471 522	72.7 %
Lønnskostnader	220 444	12.5 %	215 854	14.0 %	259 976	12.8 %
Andre driftskostnader	168 262	9.5 %	167 792	10.9 %	208 617	10.3 %
Ordinære avskrivninger	45 153	2.6 %	46 089	3.0 %	52 622	2.6 %
Driftsresultat	- 52 582	-3.0 %	- 813	-0.1 %	32 406	1.6 %
Finansinntekter	26 787	1.5 %	9 203	0.6 %	8 629	0.4 %
Finanskostnader	71 535	4.1 %	58 151	3.8 %	48 597	2.4 %
Resultat av finansposter	- 44 748	-2.5 %	- 48 948	-3.2 %	- 39 968	-2.0 %
Ordinært resultat før skatt	- 97 330	-5.5 %	- 49 761	-3.2 %	- 7 562	-0.4 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	1 564	0.1 %	17 917	1.2 %	32 478	1.6 %
Årsresultat	- 74 634	-4.2 %	- 27 369	-1.8 %	6 666	0.3 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 33 455	-1.9 %	162	0.0 %	33 121	1.6 %
Andel med positivt resultatutvikling	22 %		62 %		50 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	21 %		40 %		42 %	
Antall årsverk (beregnet)	724		672		788	
Antall sysselsatte (oppgett)	835		825		973	
Anleggsmidler	593 327	60.3 %	654 074	62.5 %	727 345	63.5 %
Immaterielle eiendeler	40 559	4.1 %	52 162	5.0 %	43 528	3.8 %
Varige driftsmidler	425 679	43.2 %	471 026	45.0 %	548 981	48.0 %
Finansielle anleggsmidler	127 089	12.9 %	130 886	12.5 %	134 836	11.8 %
Omløpsmidler	391 248	39.7 %	392 220	37.5 %	417 288	36.5 %
Varer	162 912	16.5 %	147 720	14.1 %	153 188	13.4 %
Fordringer	162 920	16.5 %	179 277	17.1 %	205 148	17.9 %
Investeringer	115	0.0 %	78	0.0 %	36	0.0 %
Bankinnskudd og lignende	65 301	6.6 %	65 145	6.2 %	58 916	5.1 %
Eiendeler	984 575	100.0 %	1 046 294	100.0 %	1 144 633	100.0 %
Egenkapital	187 352	19.0 %	155 710	14.9 %	193 028	16.9 %
Avsetning forpliktelser	10 067	1.0 %	10 377	1.0 %	17 900	1.6 %
Annen langsiktig gjeld	382 333	38.8 %	396 994	37.9 %	456 796	39.9 %
Kortsiktig gjeld	404 823	41.1 %	483 214	46.2 %	476 910	41.7 %
Egenkapital og gjeld	984 575	100.0 %	1 046 294	100.0 %	1 144 633	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 13 575	-1.4 %	- 90 994	-8.7 %	- 59 622	-5.2 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-2.9 %		-12.5 %		-6.3 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-6.6 %		-6.9 %		-2.7 %	
Egenkapitalandel	10.5 %		8.1 %		11.6 %	
Totalkapitalrentabilitet	-3.4 %		4.0 %		2.7 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-2.6 %		0.8 %		3.6 %	
					1.1 %	
					4.4 %	
					6.7 %	

Pelagisk konsumindustri (konsumproduksjon av sild og lodde) i Nord-Norge og Nord-Trøndelag

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	14	10	10	13	14	11
Driftsinntekter	1 031 018	100.0 %	856 399	100.0 %	936 665	100.0 %
-herav salgsinntekter	1 011 517	98.1 %	851 959	99.5 %	931 873	99.5 %
Vareforbruk	773 430	75.0 %	556 234	65.0 %	655 511	70.0 %
Lønnskostnader	105 099	10.2 %	83 831	9.8 %	80 886	8.6 %
Andre driftskostnader	168 396	16.3 %	152 442	17.8 %	139 025	14.8 %
Ordinære avskrivninger	37 104	3.6 %	28 522	3.3 %	29 712	3.2 %
Driftsresultat	- 53 011	-5.1 %	35 370	4.1 %	31 531	3.4 %
Finansinntekter	12 071	1.2 %	2 814	0.3 %	3 419	0.4 %
Finanskostnader	48 574	4.7 %	31 029	3.6 %	28 005	3.0 %
Resultat av finansposter	- 36 503	-3.5 %	- 28 215	-3.3 %	- 24 586	-2.6 %
Ordinært resultat før skatt	- 89 514	-8.7 %	7 155	0.8 %	6 945	0.7 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	- 42 167	-4.1 %	3 805	0.4 %	36	0.0 %
Årsresultat	- 100 344	-9.7 %	9 713	1.1 %	3 801	0.4 %
Selvfinansiering før EOP etter skatt	- 29 870	-2.9 %	35 026	4.1 %	33 477	3.6 %
Andel med positivt resultatutvikling	14 %		80 %		60 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	14 %		30 %		60 %	
Antall årsverk (beregnet)	341		258		241	
Antall sysselsatte (oppgett)	385		332		307	
Anleggsmidler	585 868	62.4 %	346 956	60.1 %	334 937	57.8 %
Immaterielle eiendeler	35 949	3.8 %	18 198	3.2 %	15 013	2.6 %
Varige driftsmidler	403 084	42.9 %	293 673	50.9 %	276 200	47.7 %
Finansielle anleggsmidler	146 835	15.6 %	35 085	6.1 %	43 724	7.5 %
Omløpsmidler	353 020	37.6 %	230 416	39.9 %	244 445	42.2 %
Varer	130 467	13.9 %	68 738	11.9 %	84 621	14.6 %
Fordringer	184 143	19.6 %	128 390	22.2 %	117 466	20.3 %
Investeringer	17 770	1.9 %		0.0 %	19	0.0 %
Bankinnskudd og lignende	20 640	2.2 %	33 288	5.8 %	42 340	7.3 %
Eiendeler	938 888	100.0 %	577 372	100.0 %	579 383	100.0 %
Egenkapital	231 404	24.6 %	125 214	21.7 %	151 576	26.2 %
Avsetning forpliktelser	4 632	0.5 %	2 324	0.4 %	2 669	0.5 %
Annen langsiktig gjeld	255 470	27.2 %	215 245	37.3 %	168 631	29.1 %
Kortsiktig gjeld	447 382	47.7 %	234 589	40.6 %	256 506	44.3 %
Egenkapital og gjeld	938 888	100.0 %	577 372	100.0 %	579 382	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	- 94 362	-10.1 %	- 4 173	-0.7 %	- 12 061	-2.1 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	-24.4 %		-1.6 %		-7.5 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-16.3 %		-2.9 %		-1.9 %	
Egenkapitalandel	10.3 %		19.2 %		20.6 %	
Totalkapitalrentabilitet	-5.7 %		9.3 %		4.2 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-4.4 %		6.3 %		6.4 %	
					7.8 %	
					-0.4 %	
					6.2 %	

Rekeindustri i Nord-Norge

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antall (N)	8	7	7	7	6	4
Driftsinntekter	630 324	100.0 %	646 323	100.0 %	646 119	100.0 %
-herav salgsinntekter	626 514	99.4 %	643 847	99.6 %	641 928	99.4 %
Vareforbruk	435 683	69.1 %	441 640	68.3 %	463 740	71.8 %
Lønnskostnader	78 652	12.5 %	69 699	10.8 %	69 028	10.7 %
Andre driftskostnader	115 245	18.3 %	112 073	17.3 %	102 484	15.9 %
Ordinære avskrivninger	21 794	3.5 %	24 452	3.8 %	22 229	3.4 %
Driftsresultat	- 21 050	-3.3 %	- 1 541	-0.2 %	- 11 362	-1.8 %
Finansinntekter	11 128	1.8 %	5 837	0.9 %	7 518	1.2 %
Finanskostnader	34 214	5.4 %	28 504	4.4 %	22 196	3.4 %
Resultat av finansposter	- 23 086	-3.7 %	- 22 667	-3.5 %	- 14 678	-2.3 %
Ordinært resultat før skatt	- 44 136	-7.0 %	- 24 208	-3.7 %	- 26 040	-4.0 %
Resultat av ekstraordinære poster (EOP)	89	0.0 %		0.0 %	- 25 969	-3.7 %
Årsresultat	- 33 903	-5.4 %	- 15 805	-2.4 %	- 18 508	-2.9 %
Selvfinsiering før EOP etter skatt	- 12 198	-1.9 %	8 647	1.3 %	3 721	0.6 %
Andel med positivt resultatutvikling	25 %		43 %		57 %	
Andel med positivt Ordinært resultat før skatt	25 %		43 %		29 %	
Antall årsverk (beregnet)	260		218		209	
Antall sysselsatte (oppgett)	308		261		284	
Anleggsmidler	314 956	54.5 %	304 146	53.5 %	312 689	49.1 %
Immaterielle eiendeler	15 019	2.6 %	22 589	4.0 %	29 583	4.6 %
Varige driftsmidler	285 707	49.4 %	269 912	47.5 %	270 923	42.5 %
Finansielle anleggsmidler	14 230	2.5 %	11 645	2.0 %	12 183	1.9 %
Omløpsmidler	263 436	45.5 %	264 164	46.5 %	324 364	50.9 %
Varer	141 469	24.5 %	166 443	29.3 %	237 392	37.3 %
Fordringer	114 081	19.7 %	82 434	14.5 %	79 040	12.4 %
Investeringer		0.0 %		0.0 %		0.0 %
Bankinnskudd og lignende	7 886	1.4 %	15 287	2.7 %	7 932	1.2 %
Eiendeler	578 392	100.0 %	568 310	100.0 %	637 053	100.0 %
Egenkapital	110 783	19.2 %	90 172	15.9 %	70 340	11.0 %
Avsetning forpliktelser	3 581	0.6 %	763	0.1 %	447	0.1 %
Annen langsiktig gjeld	253 059	43.8 %	215 383	37.9 %	268 789	42.2 %
Kortsiktig gjeld	210 969	36.5 %	261 992	46.1 %	297 477	46.7 %
Egenkapital og gjeld	578 392	100.0 %	568 310	100.0 %	637 053	100.0 %
Arbeidskapital (finansiell)	52 467	9.1 %	2 172	0.4 %	26 887	4.2 %
<i>Nøkkeltall (aritmetiske gjennomsnitt i utvalget)</i>						
Arbeidskapital i % av omsetning	11.3 %		-2.9 %		3.3 %	
Ordinært resultat i % av omsetning	-12.3 %		-10.3 %		-4.4 %	
Egenkapitalandel	15.6 %		14.1 %		12.9 %	
Totalkapitalrentabilitet	-3.1 %		2.1 %		2.5 %	
Totalkapitalrentabilitet (veid gjennomsnitt)	-1.7 %		0.8 %		-0.6 %	
					-4.6 %	
					5.4 %	
					-8.3 %	

ISBN 978 82-7251-674-0
ISSN 1890-579X